Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ННІ соціології та медіакомунікацій
Навчальний центр соціально-гуманітарних досліджень

СТУДЕНТИ БАКАЛАВРІАТУ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ 2025 / 2026 РОКІВ НАВЧАННЯ

звіт за результатами онлайн-опитування

2025 • 2026

ЗМІСТ

	Стор.
Інформація про опитування	3
Інформація про опитаних	5
Розділ 1. СТУДЕНТИ КАРАЗІНСЬКОГО В УМОВАХ ВІЙНИ	7
Розділ 2. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	11
Розділ 3. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЦИФРОВІ НАВИЧКИ	44
Розділ 4. ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ КАРАЗІНСЬКОГО	61
Розділ 5. ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ ВИПУСКНИКІВ БАКАЛАВРІАТУ 2026	70
Розділ 6. СТАЛІСТЬ ВИБОРУ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ПРОФЕСІЇ	73

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПИТУВАННЯ

Ми живемо в надскладні часи. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна продовжує працювати в умовах війни. Навчальний центр соціально-гуманітарних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з 18 травня по 22 червня 2026 року провів опитування студентів бакалавріату (I—IV курсів) Каразінського університету з метою дізнатись, як вони живуть та навчаються.

Опитування відбувалось онлайн, за форматом це веб-опитування (CAWI — Computer Assisted Web interviewing), здійснене за допомогою комп'ютерної платформи для проведення онлайн-опитувань LimeSurvey 3. Респонденти мали змогу відповідати на запитання анкети у браузері за допомогою комп'ютера, планшета або смартфона.

До зібраних даних застосовано логічний контроль. Анкети, що не відповідають критеріям перевірки, вилучено із загального масиву даних. Остаточний обсяг вибіркової сукупності становить 1804 респонденти, що складає 21.6% від обсягу генеральної сукупності — студентів I–IV курсів денної форми навчання (N = 8367).

В опитуванні взяли участь здобувачі освіти бакалаврського рівня навчання (I—IV курси) 25 факультетів та навчально-наукових інститутів Каразінського університету.

Параметри вибіркової сукупності в цілому відображають модель генеральної сукупності і відповідають вимогам репрезентативності. Це дає можливість поширити висновки дослідження на всю генеральну сукупність — студентів бакалавріату денної форми навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Обробка й аналіз даних здійснено за допомогою статистичного пакету IBM SPSS Statistics 26.

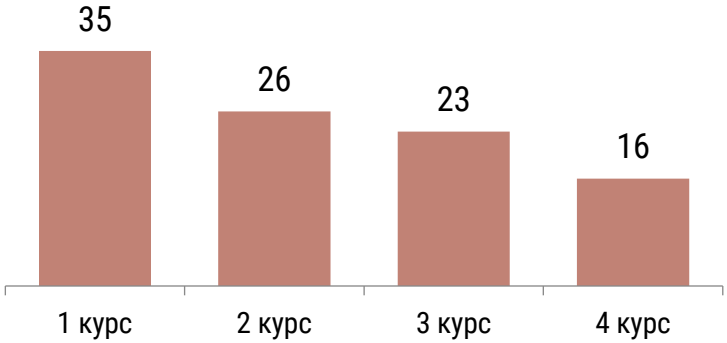
КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ ЗА ФАКУЛЬТЕТАМИ / ІНСТИТУТАМИ

ФАКУЛЬТЕТ / ІНСТИТУТ	СКОРОЧЕННЯ	НАВЧАЄТЬСЯ	ОПИТАНО	ОПИТАНО %
Біологічний факультет	БІО	205	43	21.0%
Факультет геології, географії, рекреації і туризму	ГГРТ	173	33	19.1%
Економічний факультет	ЕКОН	898	100	11.1%
Факультет іноземних мов	ІНМОВ	828	231	27.9%
Історичний факультет	ІСТОР	175	92	52.6%
Факультет математики і інформатики	МіІ	276	32	11.6%
Медичний факультет	МЕД	345	97	28.1%
II медичний факультет	II МЕД	269	126	46.8%
Факультет психології	ПСИ	364	87	23.9%
Факультет радіофізики, біомедичної електроніки і комп'ютерних систем	РБЕКС	212	23	10.8%
Фізичний факультет	ФІЗ	145	27	18.6%
Філологічний факультет	ФІЛОЛ	303	74	24.4%
Юридичний факультет	ЮР	261	56	21.5%
Бахмутський ННППІ	БАХМ	100	12	12.0%
ННІ «Інститут державного управління»	ІДУ	126	10	7.9%
ННІ «Каразінська школа бізнесу»	КШБ	310	27	8.7%
ННІ «Каразінський банківський інститут»	КБІ	153	22	14.4%
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»	МВТБ	745	116	15.6%
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»	УІПА	1122	351	31.3%
ННІ «Фізико-технічний факультет»	ФІЗТЕХ	54	13	24.1%
ННІ екології, зеленої енергетики та сталого розвитку	ЕЗЕСР	169	20	11.8%
ННІ комп'ютерних наук та штучного інтелекту	КНШІ	588	102	17.3%
ННІ соціології та медіакомунікацій	СОЦ	303	60	19.8%
ННІ хімії	ХІМ	55	18	32.7%
ННІ філософії, культурології, політології	ФКП	188	32	17.0%
Разом		**8367**	**1804**	**21.6%**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПИТАНИХ

Загальна кількість опитаних студентів Каразінського університету — 1804, серед них 64% дівчат та 31% юнаків. Більшість студентів (85%) — молодь у віці від 17 до 21 років. Медіанний вік студентів складає 19 років. 56% опитаних студентів навчаються за державним замовленням, 44% — за контрактом. 96% студентів навчаються лише в Каразінському, решта навчається паралельно в іншому виші в Україні / за кордоном або за програмою академічної мобільності.

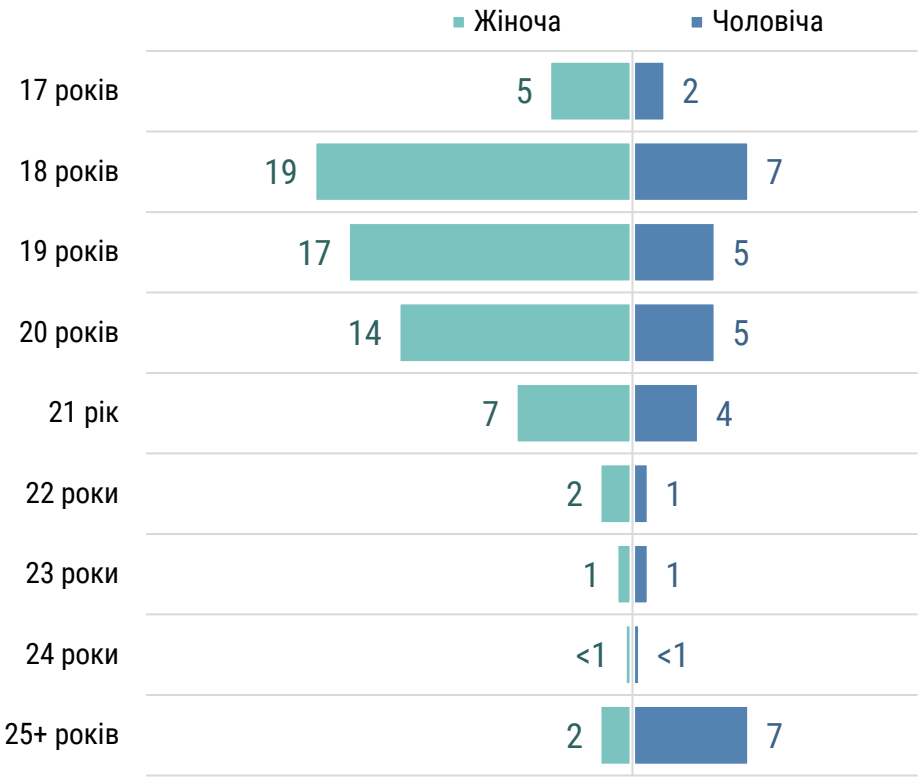
Курс навчання (%)

Форма навчання (%)

Статевовіковий склад (%)

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

Де ще навчаються студенти бакалавріату Каразінського (%)

Заклади освіти, де навчаються студенти бакалавріату Каразінського

Українські: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Донбаський державний педагогічний університет, Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Лозівський фаховий вищий коледж мистецтв, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут", Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Національний фармацевтичний університет, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Сумський національний аграрний університет, Харківська гуманітарно-педагогічна академія, Харківська державна академія культури, Харківська державна академія фізичної культури, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, Харківський національний університет внутрішніх справ, Харківський національний університет мистецтв, Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба, Харківський національний університет радіоелектроніки, Харківський соціально-економічний фаховий коледж, Херсонський національний технічний університет, Центральноукраїнський національний технічний університет, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького тощо.

Іноземні: Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu, Akademie Klinikum Nürnberg Fort- und Weiterbildung, Berufskolleg Technik Siegen, Humber College, ICON College of Technology and Management, Kaufmännische Schulen Rheine, Ludwig-Erhard-Schule Salzgitter, Pädagogische Hochschule Karlsruhe, Philipps-Universität Marburg, Prešovská univerzita v Prešove, Technical University of Košice, Technische Hochschule Würzburg-Schweinfurt, Technische Universität München (TUM), Turība University, Universität Graz, Universität Passau, Universität Wien, University of Exeter, University of Greenwich, Vistula University, Vysoká škola polytechnická Jihlava, Warsaw University of Technology тощо.

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

1

СТУДЕНТИ КАРАЗІНСЬКОГО В УМОВАХ ВІЙНИ

1

Повномасштабна війна суттєво трансформувала умови життя студентів Каразінського університету та безпосередньо впливає на їхню освітню діяльність, добробут і психологічний стан.

Одним із ключових наслідків війни стала значна територіальна розпорошеність студентської спільноти. Лише частина студентів наразі перебуває у Харкові, тоді як значна кількість проживає в інших областях України або за кордоном. Серед інших країн найчастіше студенти перебувають у Німеччині та Польщі. Серед інших областей України найбільше студентів перебуває у Дніпропетровській, Полтавській та Київській областях.

Така ситуація створює для університету нові організаційні виклики: необхідність забезпечення рівного доступу до якісної освіти незалежно від місця перебування студентів, підтримання сталої комунікації між викладачами та здобувачами освіти, розвитку цифрових інструментів навчання та збереження відчуття належності до університетської спільноти.

Водночас різні умови проживання студентів зумовлюють нерівномірний доступ до інтернету, безпечного освітнього середовища та інших ресурсів, необхідних для повноцінного навчання. Це підкреслює важливість гнучкої організації освітнього процесу, яка дозволяє враховувати індивідуальні обставини студентів та забезпечувати безперервність навчання навіть в умовах тривалої війни.

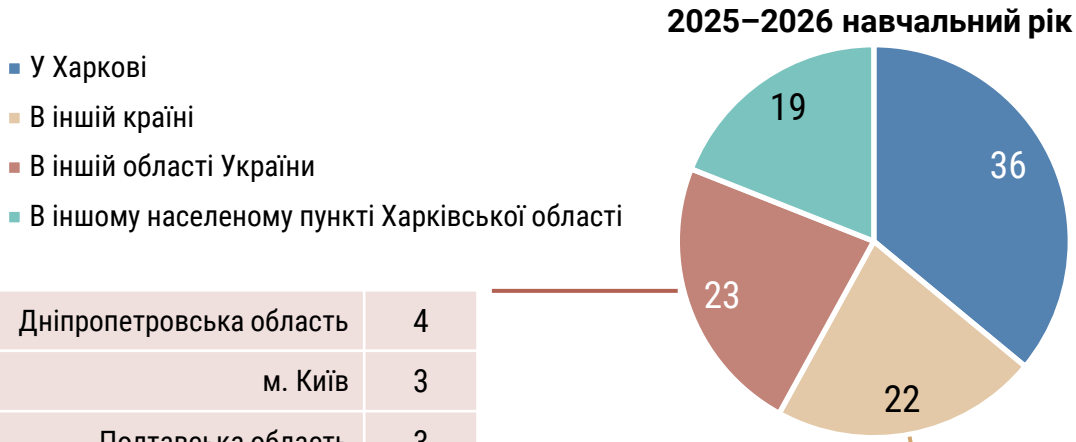
Опитування також показало, що домінуючими є проблеми, безпосередньо пов'язані з наслідками воєнних дій. Найбільше студентів турбують безпека рідних і близьких, власний психологічний стан, загроза обстрілів, невизначеність щодо майбутнього України, погіршення матеріального становища, ситуація на фронті та стан здоров'я членів родини. Для багатьох додатковими труднощами залишаються перебої з електропостачанням та інтернетом, необхідність адаптуватися до нових умов проживання, а також складнощі із працевлаштуванням.

Сукупність цих факторів свідчить, що освітній процес відбувається в умовах постійної невизначеності та високого рівня психологічного навантаження. Попри це, студенти продовжують навчання та демонструють високий рівень адаптивності, однак очікують від університету не лише якісної освіти, а й комплексної підтримки, яка враховуватиме особливості життя молоді в умовах війни.

З огляду на це, особливого значення набувають заходи, спрямовані на забезпечення психологічної підтримки, підтримання соціальної згуртованості студентської спільноти та створення максимально безпечних і комфортних умов для продовження навчання незалежно від місця перебування студентів.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРІАТУ (I–IV КУРСІВ)

Де ви перебуваєте зараз? (%)

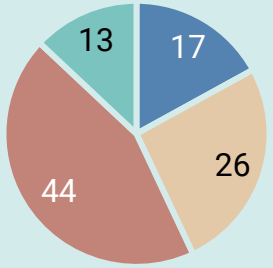

Дніпропетровська область	4
м. Київ	3
Полтавська область	3
Сумська область	2
Закарпатська область	1
Кіровоградська область	1
Запорізька область	1
Львівська область	1
Одеська область	1
Вінницька область	1
Київська область	1
Донецька область	1
Івано-Франківська область	1
Інші області	2

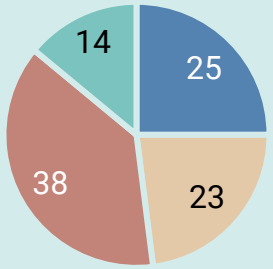
Німеччина	10
Польща	3
Чехія	1
Словаччина	1
Іспанія	1
Інші країни*	6

* Інші країни: Австрія, Азербайджан, Албанія, Бельгія, Болгарія, Велика Британія, Вірменія, Данія, Естонія, Ірландія, Італія, Канада, Латвія, Литва, Мексика, Молдова, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Румунія, Словенія, США, Туреччина, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Швейцарія, Швеція

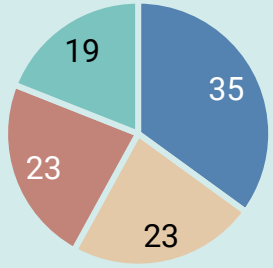
Студенти II–IV курсів 2022–2023 навчального року

Студенти II–IV курсів 2023–2024 навчального року

Студенти II–IV курсів 2025–2026 навчального року

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

Масиви: усі опитані студенти II–IV курсів 2025–2026 навчального року — 1168, а також 2022–2023 навчального року — 1998, 2025–2026 навчального року — 744

ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ТУРБУЮТЬ СТУДЕНТІВ КАРАЗІНСЬКОГО

Які проблеми вас зараз найбільше турбують? (множинні відповіді, %)

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

2

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Загалом студенти позитивно оцінюють освітній процес у Каразінському університеті. Більшість опитаних зазначають, що їм подобається навчатися в університеті, а освітні програми переважно відповідають їхнім очікуванням.

Так само високими є оцінки змісту навчальних дисциплін: значна частина студентів вважає їх актуальними та корисними для професійної підготовки. Це свідчить про загалом високий рівень довіри до університету та сформований позитивний досвід навчання навіть в умовах воєнного часу.

Найбільш поширеними проблемами студенти називають надмірне навчальне навантаження, складність поєднання навчання з роботою, недостатню мотивацію, перевантаженість самостійною роботою та брак часу на відпочинок. Для частини студентів викликом також є застарілість окремих навчальних матеріалів, недостатньо зрозуміла система оцінювання, надлишкова кількість загальноосвітніх дисциплін і недостатня практична спрямованість окремих курсів. Це свідчить про потребу подальшої модернізації освітніх програм відповідно до сучасних вимог ринку праці та очікувань здобувачів освіти.

Особливу увагу студенти приділяють практичній складовій навчання. Серед найчастіших пропозицій — збільшення кількості практичних занять, стажувань, проєктної роботи, співпраці з роботодавцями та навчання на реальних кейсах. Багато студентів вважають, що саме практична підготовка дозволить краще сформувати професійні компетентності та полегшить подальший вихід на ринок праці.

Важливим напрямом удосконалення освітнього процесу студенти також вважають розвиток більш гнучкої та сучасної моделі організації навчання.

Крім того, значна кількість відповідей стосувалася необхідності оновлення змісту дисциплін, розширення переліку сучасних курсів, пов'язаних із цифровими технологіями, аналітикою, штучним інтелектом, іноземними мовами та міждисциплінарними компетентностями.

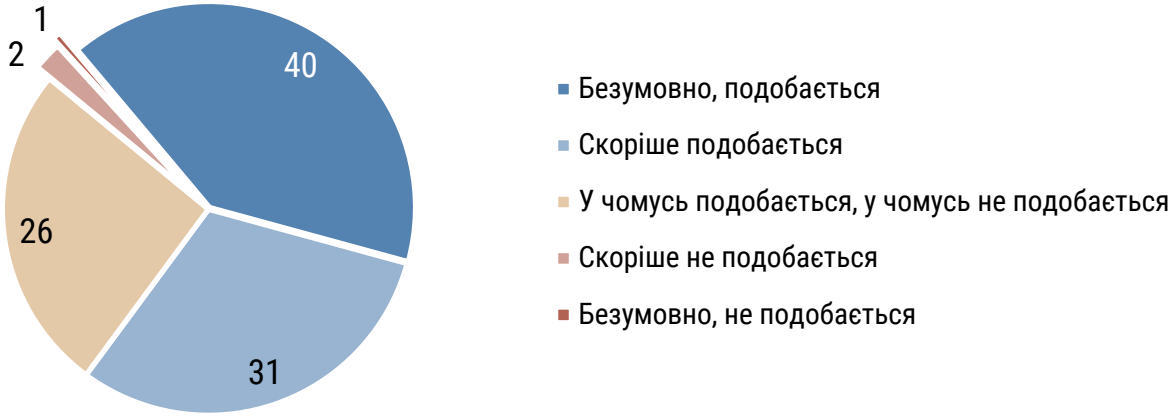
Не менш важливими є запити на сучасні методики викладання, інтерактивні формати роботи, більш логічну організацію розкладу та врахування потреб студентів, які поєднують навчання з роботою.

Разом із тим відкриті відповіді показують, що студенти очікують від університету більшої орієнтації на потреби сучасного ринку праці. Насамперед вони пропонують збільшити кількість практичних занять, розширити можливості проходження стажувань, активніше залучати роботодавців до освітнього процесу, розвивати дуальну освіту та оновлювати зміст дисциплін відповідно до сучасних професійних вимог.

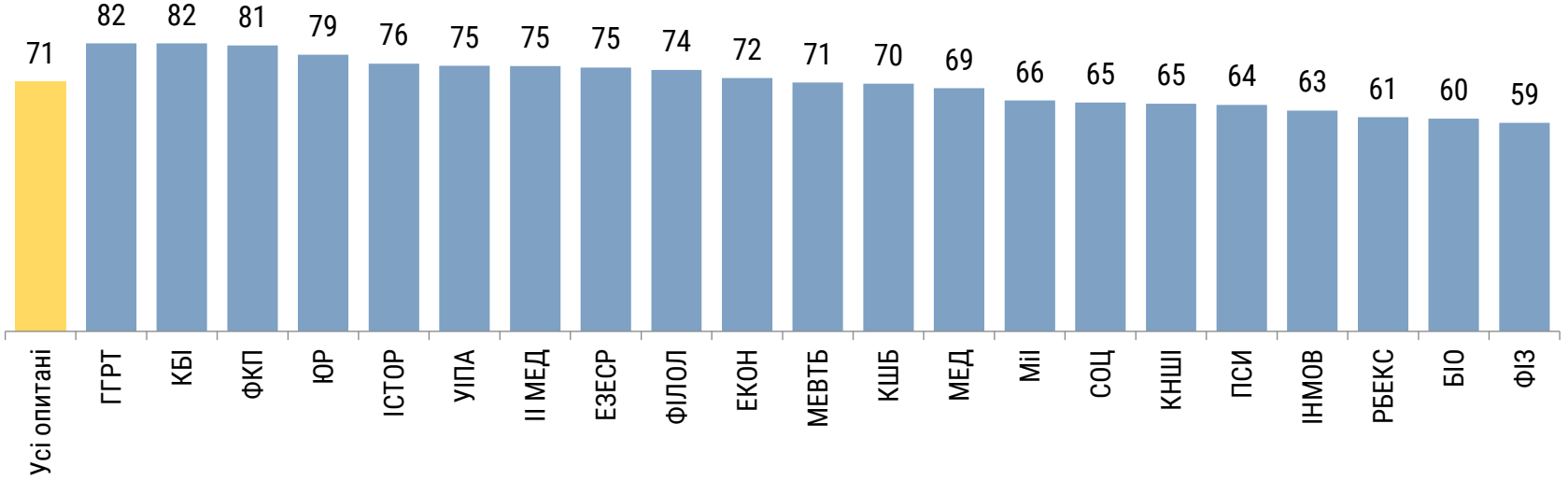
Таким чином, результати дослідження демонструють, що освітній процес у Каразінському університеті загалом позитивно оцінюється студентами та відповідає їхнім очікуванням. Водночас подальший розвиток якості освіти вони пов'язують із посиленням практичної складової навчання, оновленням змісту освітніх програм, впровадженням сучасних підходів до викладання, удосконаленням цифрової інфраструктури та більшою гнучкістю організації освітнього процесу. Реалізація цих напрямів дозволить не лише підвищити задоволеність студентів навчанням, а й забезпечити кращу відповідність університетської підготовки сучасним викликам та потребам ринку праці.

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ НАВЧАННЯМ В УНІВЕРСИТЕТІ

Загалом вам подобається чи ні навчатись в університеті? (%)

*Поєднання відповідей «безумовно, подобається» та «скоріше подобається» на різних факультетах / ННІ (%)**

* Відображено дані факультетів / ННІ, де опитано 20 і більше студентів.

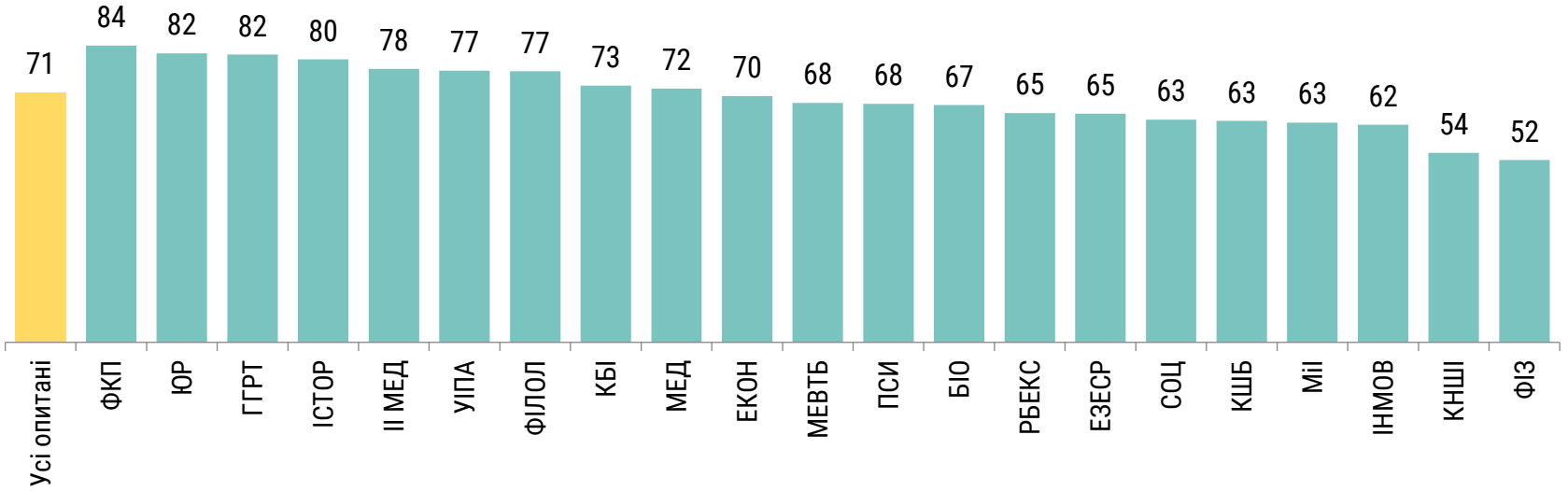
Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ДИСЦИПЛІНАМИ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬСЯ

Загалом вам подобаються чи ні дисципліни, які вам викладаються? (%)

Поєднання відповідей «дуже подобаються» та «скоріше подобаються» на різних факультетах / ННІ (%)

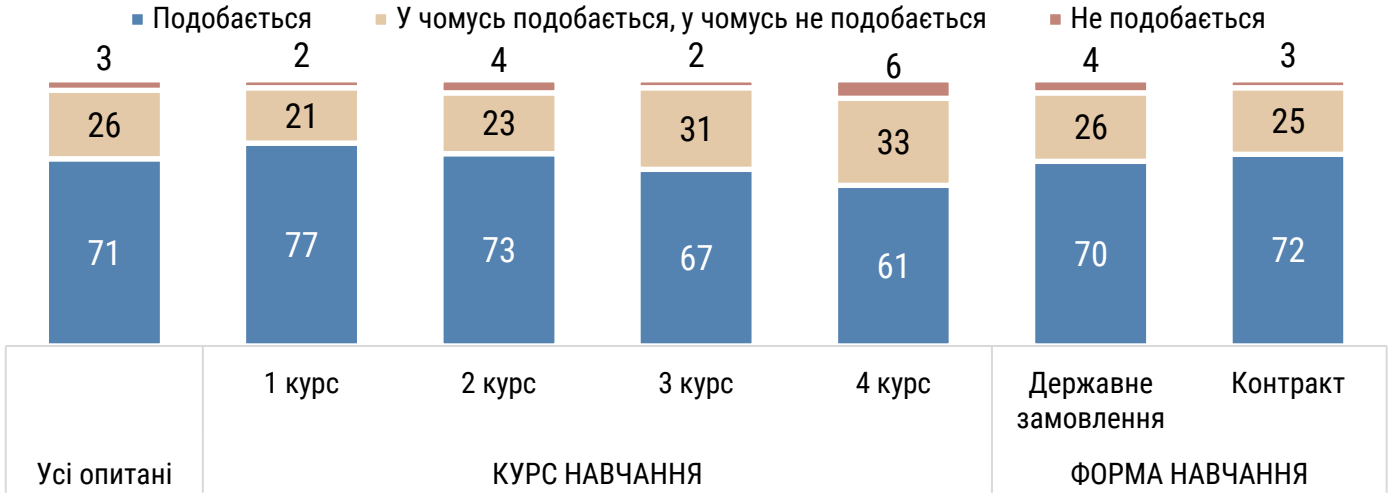

* Відображено дані факультетів / ННІ, де опитано 20 і більше студентів.

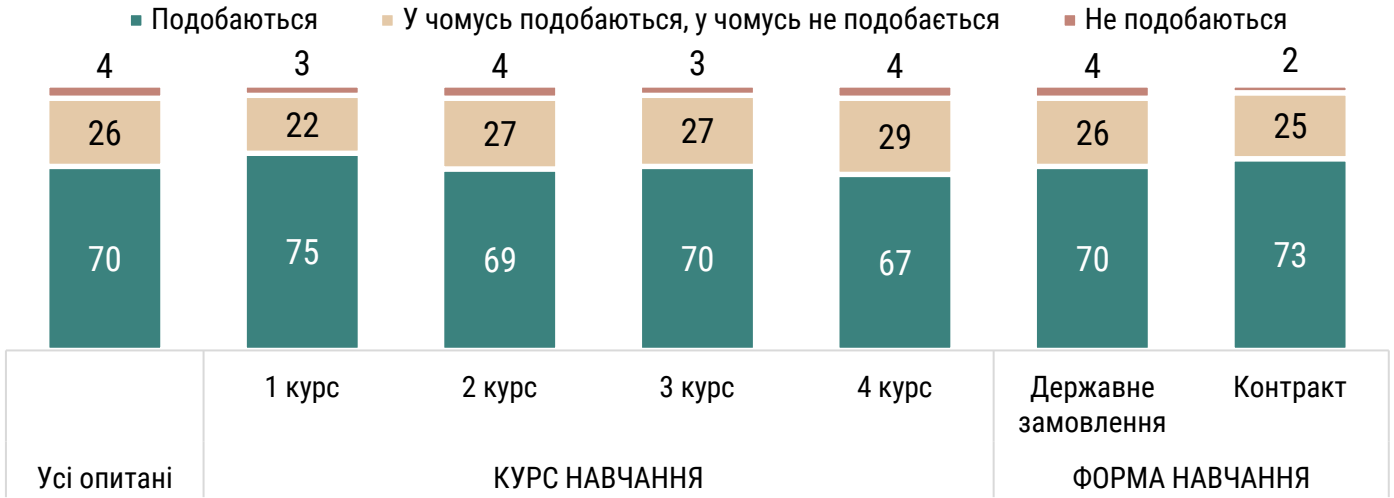
Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ НАВЧАННЯМ ТА ДИСЦИПЛІНАМИ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬСЯ

Загалом вам подобається чи ні навчатись в університеті? (%)

Загалом вам подобаються чи ні дисципліни, які вам викладаються? (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти, що навчаються за державним замовленням —1011, за контрактом — 793

ЧИННИКИ НЕЗАДОВОЛЕНОСТІ ДИСЦИПЛІНАМИ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬСЯ

Що саме Вам не подобається? (множинні відповіді, %)

* Аналіз коментарів, які зроблені респондентами як варіант відповіді “Інше”, показує, що найбільше невдоволення студентів викликає надмірна теоретичність навчання та нестача практичної підготовки — студенти часто зазначають, що не розуміють, як отримані знання застосовуватимуться у майбутній професії. Другою важливою проблемою є перевантаження навчального процесу: надто великий обсяг матеріалу, висока кількість домашніх завдань, швидкий темп вивчення дисциплін і брак часу на якісне засвоєння знань, відпочинок або поєднання навчання з роботою. Багато зауважень стосуються якості викладання: недостатньої зацікавленості окремих викладачів, поверхового пояснення матеріалу, шаблонних методів навчання, використання застарілих підходів, невідповідності між вимогами до оцінювання та тим, що реально пояснюється на заняттях. Окремою темою є структура освітніх програм — студенти вважають, що частина дисциплін є зайвою або неактуальною, тоді як профільним предметам і практичній підготовці приділяється недостатньо уваги. Також висловлюються претензії до організації навчального процесу: незрозумілих критеріїв оцінювання, недостатньої структурованості курсів, слабкої комунікації щодо вимог і дедлайнів, бюрократичності та обмежених можливостей індивідуалізувати навчальну траєкторію. Значна частина відповідей стосується дистанційного формату навчання, який, особливо для практичних дисциплін, сприймається як менш ефективний і таким, що ускладнює засвоєння матеріалу. Крім того, окремі студенти звертають увагу на низький рівень мотивації, підтримки та академічної взаємодії, відчуття формалізму, втрату інтересу до навчання, а також недостатній розвиток критичного мислення й творчого підходу. Загалом відповіді свідчать про запит студентів на більш практикоорієнтоване, сучасне, структуроване та гнучке навчання, у якому зміст дисциплін, методи викладання й організація освітнього процесу будуть тісніше пов'язані з майбутньою професійною діяльністю.

Дослівно усі коментарі представлено на наступній сторінці.

Масив: студенти, яким не подобаються дисципліни, які викладаються
(“у чомусь не подобаються”, “скоріше не подобаються” або “зовсім не подобаються”), — 522

Додаткові коментарі (варіант “Інше”) до запитання “Що саме Вам не подобається?”

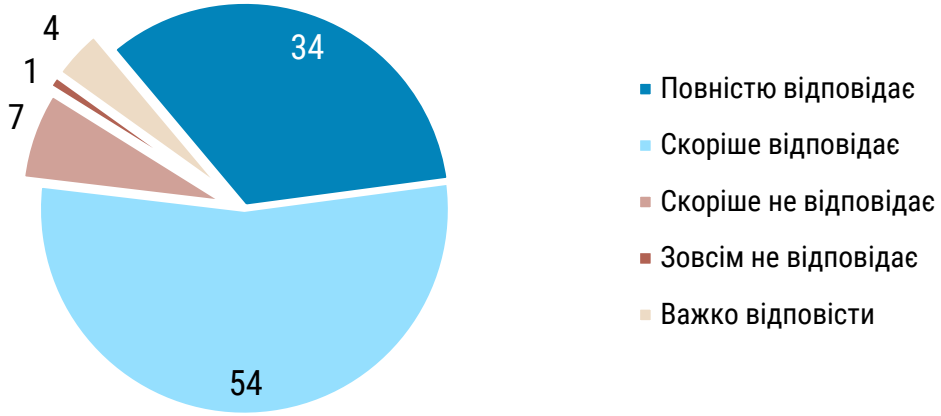
- *100% теорії и 0 % практики.*
- *Брак часу.*
- *Буває забагато матеріалу, завантаженість.*
- *Було б краще, якби викладачі задавали менше домашнього завдання.*
- *Бюрократія.*
- *Виділено дуже мало часу на проходження великого об'єму матеріалу, через що неможливо вивчити усе настільки ретельно, як хотілося би.*
- *Використання викладачами радянської логіки освіти і джерел, перевага їх власних знань, отриманих в СРСР, над знаннями, що зараз є передовими і за суміжністю європейськими.*
- *Відсутність свободи вибору / налаштування навчання під себе. Семінари занадто часто, це виснажує і залишається мало часу для саморозвитку та дозвілля, складно все встигати. Рідко вдається відчути підтримку та довіру у відносинах зі студентами та викладачами.*
- *Відчуваю себе самотньою, бо кожен сам за себе.*
- *Не бачу розвитку критичного мислення, а не просто розвиток софістичних навичок, генерування. Я втрачаю інтерес до навчання: мої роботи (курсові) перевіряються на наявність або відсутність формальностей, що не мають для мене особисто ніякого значення (правильність квадратних дужок відповідно до крапки, цитація, абзаци). З людей роблять машин, не віддається належної уваги тому виду діяльності на який здатна лише людина — мислення.*
- *Втрата інтересу та мотивації, не розуміння того, як я можу застосувати свої знання та навички на практиці. Враження, що це мені не потрібно.*
- *Деякі викладачі — це жах. Саму систему треба вдосконалювати.*
- *Деякі дисципліни зайві.*
- *Деякі дисципліни не цікаві.*
- *Дисципліни, які вимагають якнайбільше практики, її не надають.*
- *Другій мові приділяється набагато більше уваги, ніж першій.*
- *Дуже мало цікавої практики.*
- *Дуже шаблонне навчання, якщо ми говоримо про основні дисципліни на моєму факультеті, то це дві іноземні мови, які до навчання в університеті я знала набагато краще. А саме причиною цього на мою думку є шаблонне навчання, наприклад якщо це завдання на переклад я маю використовувати тільки ті слова, що прописані у підручнику та за програмою, якщо я знаю якісь синоніми та слова навіть рівнем вище, я не можу їх використовувати, бо це буде рахуватися як помилка.*
- *Дуже швидкий процес навчання.*
- *Є відчуття, що все викладається на недостатньому рівні.*
- *Забагато матеріалу.*
- *Забагато студентів ігнорують заняття, деякі викладачі проводять заняття так, ніби їм за це не платять.*
- *Завеликий фокус на теорії, тоді як "практика" зводиться до просто здачі презентацій. Банально якщо не змінювати попередньо згадане, то можна було б додати тести, які б не впливали на оцінки але давали б краще розуміння матеріалу не відчуваючи страху "а раптом я не знаю".*
- *Занадто багато домашніх завдань на які йде дуже багато позанавчального часу, що заважає нормально відпочивати. (Доводиться сидіти за столом цілими днями без можливості встати відпочити чи нормально розім'ятися, що дуже шкодить здоров'ю і спричиняє захворювання опорно-рухової системи).*
- *Звісно на спеціальності астрономія матеріал буде дуже складним. Але оволодіти їм в повній мірі здається майже неможливим в режимі онлайн.*
- *Іноді відчуваю що спеціальність обрана мною не відповідає моїм інтересам.*
- *Іноді не зрозуміло навіщо ми щось вчимо, тобто чим саме ця тема може знадобитись нам у професійному житті та розвитку.*

Додаткові коментарі (варіант “Інше”) до запитання “Що саме Вам не подобається?” (продовження)

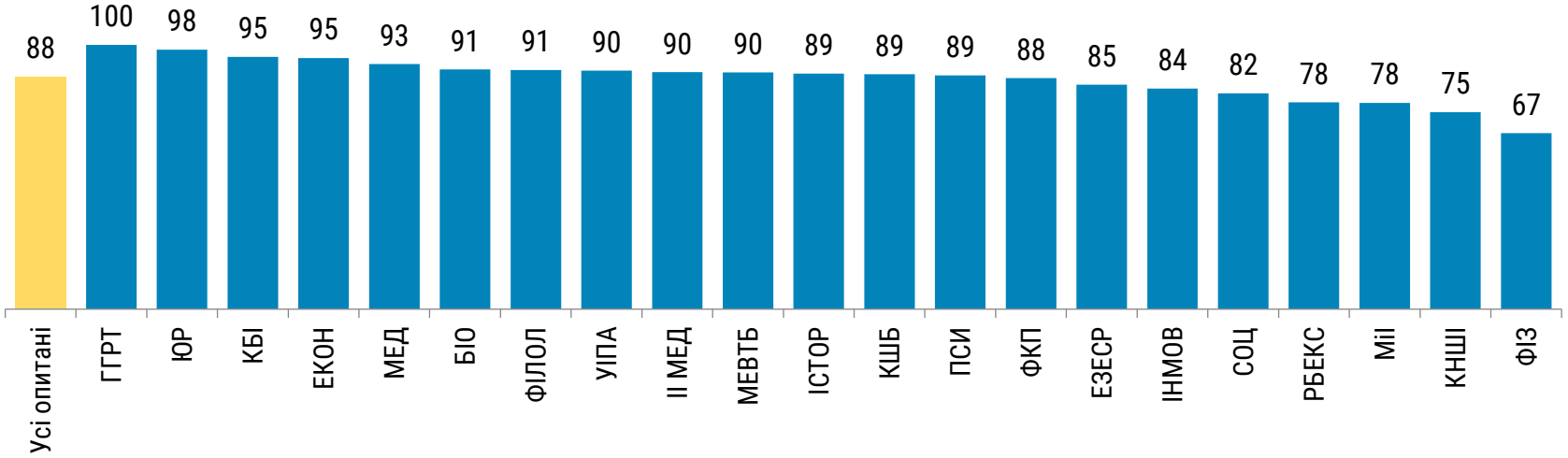
- *Купа непотрібних предметів, матеріал абсолютно безкорисний і не цікавий. Купа матеріалу в обмежений час абсолютно не засвоюється. Замість того щоб вивчати непотрібні предмети можна збільшити кількість часу на важливі предмети. Ставлення деяких викладачів до освітнього процесу не те що відбиває бажання вивчати їх предмет, а вчитися в цілому. Немає нормальної та зрозумілої системи оцінювання. При виборі вибіркових дисциплін не вказуються педагоги які будуть вести цю дисципліну. Можна ще довго перераховувати, розбирати окремі дисципліни, окремих педагогів, проблеми з вибором предметів і оцінюванням, але мені лінь, бо на це піде дуже багато часу. Якщо в цілому, то все зроблено з пофігізмом. Усім все одно. Вчителя роблять вигляд що навчають, учні роблять вигляд що навчаються, а верхівка робить вигляд що все так і має бути.*
- *Мало прикладного для нашої спеціальності.*
- *Матеріал для навчання: нудний, немає цікавої інформації або цікавинок, подача матеріалу працює на рівні "пояснили, що робити — на, тримайте і робіть".*
- *Матеріал може пояснюватися поверхово, а потім робота на оцінювання може бути розрахована на більш широкі та глибокі знання.*
- *Матеріал, що викладають, не те щоб занадто складний але, для мене це не легко.*
- *Мене цікавить лише певна професія, тим часом як потрібно вчити всі та не факт що при здачі крок 2 є можливість набрати достатню кількість балів на неї.*
- *Мені не подобається предмет, викладач.*
- *Мені не подобається, що це все онлайн. Мені складно вчитися через інтернет.*
- *На багатьох дисциплінах відсутня структура. Мало доступу до інформації як будуть оцінюватись роботи, які строки здачі цих робіт тощо.*
- *Навантаження неадекватне.*
- *Навчання займає забагато часу, і через велику кількість занять мені важко поєднувати його з роботою. Хотілося б оптимізувати графік, щоб процес став комфортнішим.*
- *Не всі викладачі викладають дисципліну так як ми уявляли. Хотілось би отримувати якусь інформацію, а не тільки мати опитування/підготовлювати презентації.*
- *Не розумію де зможу скористатися цими знаннями.*
- *Немає ніяких критичних зауважень.*
- *Непослідовність, викладення без практичного застосування фахових дисциплін, теоретичне викладення фахових дисциплін без наглядної демонстрації процесів.*
- *Непотрібні навчальні дисципліни, нецікаве викладання.*
- *Низька компетентність багатьох викладачів, байдужість до освітнього процесу.*
- *Онлайн навчання загалом.*
- *Погана структура: різні теми погано поєднуються між собою.*
- *Програма розписана так, що усі летять швидко і нормально інформація майже не засвоюється і треба проходити самому, окремо.*
- *Ставлення деякий практикантів, які іноді викладають на парах до студентів.*
- *Те, як саме викладається та чи інша дисципліна.*
- *Хотілось би більше зацікавленості від викладачів. Щоб більше пояснювали у самому занятті.*
- *Хоча і навчаємось зараз дистанційно, але виявилось дуже складно поєднувати навчання і роботу”.*

ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ОЧІКУВАННЯМ СТУДЕНТІВ

Якою мірою освітня програма, за якою ви навчаєтесь, відповідає чи не відповідає вашим очікуванням? (%)

Поєднання відповідей «повністю відповідає» та «скоріше відповідає» на різних факультетах / ННІ (%)

* Відображено дані факультетів / ННІ, де опитано 20 і більше студентів.

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

2

ДИСЦИПЛІНИ, ЯКІ, НА ДУМКУ СТУДЕНТІВ, ПОТРІБНО ДОДАТИ ДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

На вашу думку, які навчальні курси ПОТРІБНО ДОДАТИ для покращення підготовки студентів за освітньою програмою, за якою ви навчаєтесь?
(відкрите запитання — дослівні цитати)

Біологічний факультет

- *Бізнес розвиток, створення ФОП, фінансова грамотність, пошук роботи та як це робити, можливі варіанти шляху влаштуватися у нас та за кордоном.*
- *Варто покращити курс психології, можливо розширити курс пов'язаний з викладанням предмету.*
- *Вступ у програмування на Python / R.*
- *Генетична інженерія.*
- *Еволюційні основи поведінки людини.*
- *Курс на початкових семестрах стосовно написання та оформлення наукових робіт (тез, статей тощо).*
- *Курс програмування на R, фізика, математична статистика.*
- *Щось стосовно пошуку роботи.*

Факультет геології, географії, рекреації і туризму

- *Більше практики на виробництві, щоб наші викладачі були там працевлаштовані також, для адаптації студентів.*

Економічний факультет

- *Банківська справа.*
- *Банківське / фінансове право.*
- *Більше практичних аспектів, щоб одразу після закінчення університету (або вже під час навчання) можна було влаштуватися на роботу за спеціальністю і вже впевнено себе відчувати. Бо є відчуття, що в теорії все зрозуміло, а що робити на практиці — не зрозуміло.*
- *Дисципліни пов'язані з комунікаціями.*
- *Економетрика.*
- *Інвестиції, фінансова грамотність.*
- *Курс другої іноземної мови краще поставити на першому курсі.*
- *Навчання введення соцмереж для бізнесу, актуальні кейси залучення аудиторії через мережу інтернет.*
- *Перша домедична допомога, так і не змогла на неї потрапити.*
- *Психологія.*
- *Соціологія.*
- *Якісь дисципліни де студенти виконують задачі, які часто потрібні на роботі, зокрема робота в Excel.*

Факультет іноземних мов

- *Більше дисциплін, пов'язаних саме з перекладом, так як більшість планує ставати в майбутньому перекладачами.*
- *Більше дійсно SPEAKING практик.*
- *Більше інформації про Латинську Америку для романської філології.*
- *Більше курсів, пов'язаних з перекладом, педагогікою.*
- *Більше педагогічних предметів*
- *Більше методики викладання, саме з практичною частиною.*
- *Більше практики перекладу саме різноманітного.*
- *Більше про системи автоматичного перекладу, з якими зазвичай працюють.*
- *Більше профільних дисциплін.*
- *Більше уваги приділяти вимові, акценту та фонетиці.*
- *Більше часу на опрацювання наявних дисциплін.*
- *Галузевий медичний та юридичний переклад, аудіовізуальний переклад та субтитрування, редагування штучного перекладу, етика, авторське право та конфіденційність.*
- *Декілька курсів із ефективних застосуванням фактично отриманих знань в напрямі перекладу і вміння розрізняти стилістичні та мовні нюанси.*

- *Було б круто мати зустрічі онлайн з іноземними студентами, ділитись досвідом навчання, зміцнювати відносини з іноземними студентами. Також було б цікаво дати можливість студентам на два тижня змінити напрямок і спробувати повчитись на якомусь іншому факультеті, якщо студенти не впевнені у своєму виборі. Було б прикольно якийсь місяць дати студентам практику. До прикладу, я навчаюсь на факультеті іноземних мов і я вважаю, що було б корисно спробувати усім охочим пройти практику, до прикладу, в якійсь мовній школі як вчитель, чи можливо спробувати поїхати на переклад, більше залучати студентів до реальної практики своїх знань. На додаток можна додати якусь винагороду, аби студенти відчували смак змагання.*
- *Для перекладачів трішки зменшити обсяг літератури, або зменшити години викладання і надати більше практики у сфері перекладу і спілкування мовою.*
- *Обов'язково більше практики (ми ж перекладачі, тож треба спілкуватися і практикувати навички перекладу, а не лише бути "ходячими енциклопедіями", бо, чесно, місце "енциклопедій" вже замінив штучний інтелект, тож, для того, щоб наш фах жив і приносив користь, треба осучаснювати програму більшою практикою і викладанням якихось дисциплін на кшталт уміння відстоювати свою позицію чи вести переговори замість тої ж, наприклад, історії англійської мови (досвід війни та масової міграції показує, що іноземні мови потрібні, тож старе питання "треба вчити мови чи ні" уже не стоїть, але є інше, на мій погляд, не менш важливе питання — як саме вчити ці мови?). Тож я пропоную використовувати знання мов не заради самого знання чи галочки, а як зброю — зброю донесення світові правди, відстоювання своєї точки зору. ШІ може перекласти, але відстоювати інтереси нашої країни він не буде, тож це треба робити нам, щоб наша професія не втрачала актуальність, а виходила на новий рівень).*
- *Додати було б непогано в іспанській мові, наприклад, ділову комунікацію або щось в сфері юриспруденції (в англійській у нас це є) , в технічному перекладі мені не дуже імпонує сфера нафти тощо, краще було б щось інше, можливо щось пов'язане з історією.*
- *Додати англійської більше.*
- *Додати курси, що розвиватимуть критичне мислення замість простого заучування на пам'ять.*
- *Додати та поглибити аспекти перекладу, зокрема усного.*
- *Замість аналітичного читання додати курс, де ми дійсно можемо аналізувати тексти будь-якого жанру, розбирати особливості їх написання, перекладу, лексики / граматики або більш практичні дисципліни по CAT-tools.*
- *Краща та більш методична підготовка фахівців з перекладу.*
- *Культура країни, мова якої вивчається (не просто історія, а місцеві звичаї, приказки, притаманні фразеологізми для поглибленого розуміння людей).*
- *Курси які більше відповідають сучасності, а не за матеріалами російських підручників, перекладених українською та підручників 2000 року.*
- *Курси, що містять більше практики щодо мовного аспекту.*
- *Латинська мова. / Латинська мова. / Латинська мова, виділити більше годин на фонетику. / Латинь.*
- *Можливо, історія України.*
- *Можна додати більше практики перекладу.*
- *Не вистачає курсу української мови та поглибленого курсу редагування текстів.*
- *Необхідно розділити навички говоріння, письма, читання та аудіювання. Наразі час приділяється здебільше граматиці та лексиці, тоді як інші мовні аспекти залишаються без належного розвитку.*
- *Німецька мова повинна вивчатися з 0, а не за підручниками b2 одразу.*
- *Основи викладання.*
- *Певно, було б корисно додати курс орієнтований виключно на розмовну практику (щоб покращувати навички).*
- *Потрібно додати можливість практикувати граматику англійської мови та усну практику більше.*
- *Приділити більше уваги другій мові.*
- *Професійна англійська мова.*
- *Творчі напрямки, де можна розвивати фантазію.*

- *Треба додати більше цікавих та новітніх курсів про китайську мову. Наприклад, сленговий китайський був би дуже корисний для нас, як перекладачів.*
- *Українська мова. Для перекладачів хороше володіння українською є не менш важливим за іноземну. На мою думку, української було замало (лише 1 семестр).*
- *Фонетика.*
- *Фонетика, латина, надання першої медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.*
- *Фонетика, панельні дискусії.*
- *Що пов'язане з мовою та туризмом.*
- *Щось з перекладом.*
- *Щось з тайм-менеджменту.*
- *Як і де знайти роботу.*
- *Якісь перекладацькі курси, курси комунікації, дипломатичні курси.*
- *Іспанська література.*

Історичний факультет

- *Студії геноцидів та злочинів проти людяності.*
- *Digital history обов'язково і більш практичний курс роботи з архівами.*
- *Більше вибіркових курсів. Більше міждисциплінарних курсів, наприклад культурологія, релігієзнавство. Курси, направлені на розкриття творчого потенціалу, розширення світогляду та здобуття універсальних навичок. Покращення та розширення курсів вивчення мов.*
- *Більше історіографії та філософії історії.*
- *Вступ до викладання історії у ЗЗСО.*
- *Дуальну форму навчання хоча б у якомусь вигляді для історичного факультету.*
- *Збільшити пропорцію курсів в сторону професійних й додати більше безпосередньо історичних дисциплін.*
- *Історія геймдеву.*
- *Історія моди*
- *Історія релігії в Україні.*
- *Курс академічного письма на першому курсі.*
- *Курси соціалізації, бо в принципі зараз багато замкнених людей, які не можуть нічого сказати через моральну та фізичну ізоляцію.*
- *Логіка.*
- *Можливо японістику. Щось схоже вже є про Китай, тому і цей курс було б чудово додати.*
- *Педагогіка.*
- *Психологія.*
- *Філософія історії як розділ філософії.*
- *Церковнослов'янська мова.*
- *Я б хотіла побачити соціологію на міжфаці, але її нажаль не було в списку, тому, на мою думку, додати соціологію.*

Факультет математики і інформатики

- *Більш сучасні дисципліни, які би інтегрували у майбутню роботу. Дата аналітика, машинне навчання, більше frontend / backend.*
- *Більше програмування і менше математики.*
- *Варто подумати про дисципліни на кшталт "Як правильно спілкуватись з людьми", "Як пояснити клієнту, що те, що він хоче, варто реалізувати по-іншому", "Як знайти компроміс без скандалу", "Все про дедлайни: як їх ставити та встигати зробити все не в останню ніч", тобто приділяти увагу не лише математиці і програмуванню, а ще й зважати на те, що так чи інакше потрібно мати гарний тайм-менеджмент та вміння працювати у команді.*
- *Якийсь курс, де студентам розповідають, де і як конкретно вони можуть застосовувати отримані знання. Які професії зараз є на ринку по їх спеціальності. Особливо це стосується якихось фундаментальних дисциплін.*
- *Теорія Галуа.*

Медичний факультет

- *Додати отримання практичних навичок, наприклад можливість провести елементарні реакції типу РЗК чи Нейтралізації для студентів, щоб вони в живу побачили , а не вчили теорії, де важко без наочного побачити принцип роботи.*
- *Невідкладної допомоги.*
- *Основи реабілітаційних заходів.*
- *Психологічні.*
- *Психологія.*
- *Хотілось би більше отримувати саме практичних навичок.*

II медичний факультет

- *Більше підготовки к КРОКУ. / КРОК.*
- *Більше практики за спеціальністю.*
- *Військова медична підготовка.*
- *Логіка і філософія.*
- *Нейропсихологія.*
- *Сучасні методи фізичної терапії та реабілітації: тейпування, міофасціальний реліз, робота з сучасним обладнанням та надання домедичної допомоги.*
- *УЗД.*

Факультет психології

- *Більше практики*
- *Більше про військову психологію і кризову. А також розширити курс психологічного консультування, бо 1 семестр найбільш практичної дисципліни — це мало.*
- *Більше про практичне застосування навичок, реальні практичні програми. Більше навчальних курсів за конкретними підходами, наприклад КП-Терапія на цілий семестр тощо.*
- *Більше чогось практичного, що можна було б вже застосовувати в повсякденному житті. Воєнну психологію.*
- *Введення в курс різних Шкіл психології на базовому рівні, задля подальшого вибору.*
- *Вивчення когнітивних упереджень.*
- *Додати більше практичних курсів, як наприклад у нас був "Практикум з психології", "Експериментальна психологія".*
- *Курси, пов'язані з практичним консультуванням, психологією дорослих (а не дітей), найпопулярніші напрямки психотерапії.*
- *Практика або спілкування з психологами.*
- *Практики побільше з людьми.*
- *Роз'яснювали, що про консультування будуть розповідати пізніше і наразі треба вивчити базу, проте хотілося б більше практичних кейсів, можливо, порад від викладачів, з якими труднощами вони стикалися у роботі тощо. Не просто начитка матеріалу, а щоб підключали практику.*

Факультет радіофізики, біомедичної електроніки і комп'ютерних систем

- *Більше IT.*
- *Надати варіант вибору іноземної мови.*
- *Розробка програмного забезпечення.*
- *Ті, що скоротилися, та замість яких поставили внутрішньо факультетські, але іншої групи. Взагалі можна ще було б додати курси по типу "life science org" від DAAD, для моєї спеціальності вони глибокі і корисні (на відміну від дисципліни про не лінійну фізику і космос, в той час коли я біофізик).*

Фізичний факультет

- *Курси з наукової комунікації англійською мовою, академічного письма та підготовки міжнародних наукових проєктів і грантових заявок.*
- *Логіка, ораторське мистецтво, філософія.*
- *Машинне навчання.*
- *Програмування та більше астрономічних навчань, а не старе совкове лайно.*
- *Я думаю, було б дуже цікаво більш детально вивчати різноманітні типи об'єктів у просторі. Не тільки звичайні зорі, а й нейтронні зорі, магнетари, квазари, чорні діри, різні види планет. Та як ці об'єкти виявляють за допомогою телескопу.*

Філологічний факультет

- *Англійську кожного семестру навіть на україністиці.*
- *Більше практики. Наприклад, курс редагування. Оскільки це не наш профіль, але це заняття входить до наших можливостей, то можна хоча б один курс редагування: відразу всіх варіантів (художнє, наукове, публіцистичне тощо). Філологія — це осередок письменників. А немає жодних дисциплін, які б безпосередньо присвячувалися творчості, навичками написання чогось — творчого практикуму бракує хоча б як вибіркової дисципліни.*
- *Історична граматика.*
- *Історія літератури або саму літературу "головної" мови спеціальності.*
- *Історія України (більш поглиблено), зарубіжна література (аби оглядали літературу про яку ми часто знаємо зі школи, як от татарська, кримськотатарська, польська, болгарська, японська, їдишська, літератури чи інші).*
- *Потрібно додати методику викладання. Викладачі знають свій предмет, знають матеріал лекцій, але вважають, що цього достатньо.*
- *Рерайтинг.*
- *Розбір практичних кейсів у сфері журналістики. / Практику реальну.*
- *Фінансова грамотність, вивчення мов (за бажанням), практика розмови іноземних мов.*
- *Хотілося б зануритися у маркетинг, щоб розуміти не тільки те, як створювати якісний продукт, а й як його продати.*

Юридичний факультет

- *Більше риторики саме в юридичному контексті.*
- *Корпоративне право, більше кримінального.*
- *Оперативно-розшукова діяльність.*
- *Основи ШІ, ШІ агенти (основи), іспанська мова, китайське право, американське право.*
- *Світ не стоїть на місці, тому було б круто мати щось про штучний інтелект у різних сферах, щоб розуміти, як з ним бути далі та чи він дійсно ворог нам.*
- *Формальна / юридична логіка.*

Бахмутський ННППІ

- *Реальне приготування їжі на практиці або додання нових рецептів приготування . По моїй спеціальності був предмет "Біологічна та харчова хімія" хотілося щоб цей предмет розкривався у практичному занятті, щоб протестувати хімію вдома.*

ННІ «Каразінська школа бізнесу»

- *Більше цікавих практик по спеціальності, запрошень людей, які мають досвід за певною спеціальністю.*
- *Мистецтво мовлення як обов'язкову дисципліну для менеджерів.*
- *Психологія під час війни.*
- *Самоменеджмент, психологія.*
- *Треба більше предметів, які би пояснили роботу з паперами, звітністю та законами.*

ННІ «Каразінський банківський інститут»

- *Більше ІТ.*
- *Якусь реальну імплементацію бізнес-ідей.*

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

- *1. Дисципліни, які направлені на практичні навички роботи в різних програмах митного оформлення / логістичного напрямку. 2. Курс економічної математики, який розкривав би практичні засади економіки загалом.*
- *Більше англійської мови.*
- *Більше дипломатичних дисциплін. Вивчати дипломатичний етикет раніше, аналітичні звіти, оформлення документів, реальні робочі обов'язки МЗС різних департаментів.*
- *Більше другої іноземної мови.*
- *Більше другої іноземної мови, більше курсів з журналістики та права.*

- *Більше практики*
- *Більше практичних занять з документами, те що дійсно знадобиться в роботі.*
- *Більше прикладних та практичних, оскільки у нинішньому варіанті деякі дисципліни — це фактично про переказ того, що було минулого курсу, але під новою назвою.*
- *Культурологія, етнологія.*
- *Мовні дисципліни.*
- *Основи геополітики, всесвітня історія.*
- *Вважаю за необхідне ввести предмети, які б викладалися англійською замість української.*
- *Право (більш розширено) для розуміння як своєї дисципліни так і загальних питань.*
- *Практичні курси, які відповідають реальному стану ринку та його попиту замість суцільно теоретичних.*
- *Психологія дипломатії.*
- *Фінансова аналітика.*
- *Я вважаю що в наших реаліях для всіх освітніх програм, було б влучно додати психологічні курси, щоб студенти розуміли, як працює система, і якщо вони у скрутних ситуаціях могли розуміти себе і допомагати собі самі.*

ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

- *3D-моделювання одягу.*
- *ІТ.*
- *Більше практичних курсів для кращого закріплення теоретичного матеріалу.*
- *Газовидобування.*
- *Дизайн.*
- *Дисципліни більше пов'язані з комунікацією, рекламою, управлінням персоналом та бізнесом. Предмети, орієнтовані на культуру та особливостей інших країн.*
- *Додати більше практичних курсів із digital-маркетингу, SMM, таргетованої реклами та маркетингової аналітики.*
- *Клінічна психологія.*
- *Консультації з практиками (бухгалтерами) у різних сферах господарської діяльності.*
- *Концентрація має бути не на загальноосвітніх курсах, а на курсах із програмування: Python, C++, C#, Java, JavaScript тощо. Якщо вже вивчати певну мову програмування, то курс має бути цілісним: не перша половина курсу C++, а друга Python, а повноцінний окремий курс з однієї мови. Також варто покращити програму "Цифрові технології" через додавання вузькоспеціалізованих дисциплін. Наприклад, якщо тема нейромережі, то це має бути окремий курс про нейромережі; якщо графіка, то окремий курс про комп'ютерну графіку.*
- *Німецька мова.*
- *На мій погляд потрібно переходити на дуальне навчання, щоб було більше практики.*
- *Практичні відео курси з практикуючими фахівцями.*
- *Психологія* [4 згадування].
- *Психосоматика, сексологія.*
- *Реальна інформація по пошуку роботи після навчання.*
- *Самодисципліна, та самоосвіта.*
- *Трохи змінити порядок саме викладання спеціальностей, бо деякі предмети на 2-3 курсі було б краще викладати на першому, щоб студент мав якусь базу і раніше міг працевлаштуватись.*
- *Фахових більше.*
- *Фізичну підготовку, щоб студенти могли розім'яти свої кісточки, і інформатику, оскільки вони вже забувають базові функції.*
- *Фокусуватись на практиці та працевлаштуванні.*
- *Хотілось би залишити міжнародні етнічні кухні.*
- *Щось, пов'язане з дизайном у графічних редакторах.*
- *Штучний інтелект, більше практики на мовах програмування, мехатронні системи.*
- *Щось, пов'язане з ШІ. / Щось про ШІ.*
- *Електротехніка.*

ННІ «Фізико-технічний факультет»

- *Програмування з першого курсу, ООП, асемблер (системне програмування).*
- *Я розумію, що кількість годин, які закладено на освітню програму, обмежена, і додати щось означає вкоротити щось інше. Тому це таке двозначне питання. Але якщо цим знехтувати, то непоганим кроком було б додати курс з Узагальнених функцій та, можливо, з Диференціальної геометрії.*

ННІ екології, зеленої енергетики та сталого розвитку

- *Моніторинг стану довкілля.*
- *Хоча відповідні дисципліни включені до чинного навчального плану, вони не забезпечують достатньої глибини опрацювання економічних, правових та технічних питань. Вважаю за необхідне посилити економічний блок, розширити практичне застосування GIS-технологій на прикладних задачах, а також ввести розгляд чинного правового регулювання на реальних кейсах. Окремо хочу наголосити, що не варто виносити "прагнення до самоорганізації та самоосвіти" першою тезою в РП. Розвиток навичок самостійної роботи, безумовно, важлива мета, і я з цим згоден. Проте її декларування на початку документа ставить під сумнів роль університету як такого, якщо ключова компетентність — вміння вчитися самостійно, то чим університетська освіта принципово відрізняється від онлайн-курсів? Це або концептуальна помилка у формулюванні, або мимовільне визнання того, що викладацький склад потребує суттєвого наповнення.*

ННІ комп'ютерних наук та штучного інтелекту

- *Python, комп'ютерні мережі та операційні системи перенести на перший курс, hardware, pentesting, методи захисту.*
- *Бази даних, вивчення Python, C++. Цифрове право.*
- *Більше годин на іноземну мову.*
- *Більше інновацій та інтерактиву для студентів, більше поглиблення в спеціальність.*
- *Вивчення хоча б одного Framework.*
- *Основи GitHub, основи Prompt Engineering , основи Maven і Gradle, вміння створювати великі проєкти, щоб на практиці розуміти, чому важливе ООП тощо, бази даних, стажування в нормальних існуючих компаніях з реальними задачами що стосуються роботи. Базовий курс по редакторам коду, базовий курс по Docker, Podman, курс по тому, як знайти роботу на стажування, коли всі задачі джунів забрав ШІ, або курс про те, як після ЗВО вийти на ринок мідлом.*
- *Звернути більшу увагу на вивчення мов програмування. Треба ґрунтовно, з самого нуля навчити нас писати на тому ж C / C++ / js тощо, а не казати "розбирайте це зі штучним інтелектом".*
- *Комп'ютерні мережі.*
- *Нормальний ML/AI.*
- *Пентестинг, машинне навчання, комп'ютерний зір, телекомунікації, організація проєктів.*
- *Пентестинг / вірусологія.*
- *Старт у програмуванні (говорю як студентка, яка в цілому нічого особливого не знала про програмування, а тут було потрібно знати хоч якусь базу, в школі вчили тільки Паскаль та HTML).*
- *Тайм-менеджмент, фінансова грамотність.*
- *Щось, пов'язане зі штучним інтелектом.*
- *Я вважаю, що можна було б трохи поновити освітню програму, предмети цілком відповідають, а от навчальні матеріали, іноді, на жаль, є застарілими та не зовсім відповідають вимогам сучасних роботодавців.*

Навчально-науковий інститут хімії

- *Військова підготовка.*
- *На парах практики з органічної хімії треба додати пояснень від викладача.*
- *Основи фармацевтичної хімії та технології ліків.*

ННІ соціології та медіакомунікацій

- *SMM.*
- *Більше дисциплін з практичної практики, а не вода і все на словах.*
- *Більше курсів з фокусом на практичний аналіз реальних кейсів.*
- *Більше маркетингу.*
- *Більше практики, екскурсії до закладів, де ми можемо працювати.*
- *Більше про ШІ й загально практичних.*
- *Курси про використання ШІ; написання і створення новин, репортажів; написання текстів різних видів; project-management; HR-, SMM-management; wed-, graphic-design.*
- *Наразі значна частина дисциплін має теоретичний характер, зокрема курси з історії чи загальних теорій, тоді як сучасний ринок медіа вимагає насамперед прикладних навичок. Доцільно було б додати курси, спрямовані на розвиток реальних професійних компетенцій. Зокрема, практику публічного мовлення та роботи перед камерою, оскільки вміння чітко й впевнено комунікувати є базовим для фахівця у сфері PR.*
- *Ті, що підготують до реального життя, допоможуть знайти роботу та підвищити свої навички загально.*
- *Штучний інтелект.*
- *Під час навчання не вистачало більше практичного занурення у сферу. Була теорія. Було її практичне відпрацювання. Однак, коли стикаєшся з реальним пошуком роботи, розумієш, що того, що ти робив навіть на практичних заняттях недостатньо. Мається на увазі проведення певних заходів, наприклад, якихось PR-кампаній. Для набуття саме практики потрібної для професійної реалізації в цій сфері. Бо я особисто стикнулась з тим, що в університеті виконуєш практичні завдання і маєш вже не один і не два кейси. А коли заходиш на ринок праці, там потрібно те, чого університет не дав або дав, але не в тому ключі.*

ННІ філософії, культурології, політолог

- *В цілому вважаю треба більше теорії і практики.*
- *Основи мистецтвознавства поставити на перший курс.*
- *Особисто мені дуже хотілося б курс з історії філософії Візантії.*
- *Підготовка до державних екзаменів.*
- *По-перше, обов'язково варто подовжити курс риторики (мінімум два роки). Окрім того, що власне обов'язково потрібно подовжити цей курс, треба ввести практичну частину: риторика повинна стати курсом, де практикуються всі вміння та навички студента у безпосередньому залученні до діалогу. По-друге, варто додати латинську мову так само обов'язковою, як давньогрецьку на першому курсі). Варто додати щось, що включає в себе природничі науки, можна назвати цей курс як забажаєте "Науковий опис світу...?" (Фізика, математика, біологія, хімія...?). Також в принципі варто додати курс, який своїм змістом передбачає розвиток філософського знання, як міждисциплінарного. Варто додати теологію, та, прошу, подбайте про релігієзнавство (наразі вона викладається далеко не на професійному рівні, якого хотілося б побачити). Також варто інтегрувати ті курси іноземних мов, які обираються студентами, до власне тих спеціальностей, які вони вивчають (читання оригінальних текстів, вивчення потрібних саме у відповідному дискурсі термінів іноземною мовою, а не просто виклад шкільної програми). Особисто моїй душі не вистачає курсу астрономії (астрології!) та алхімії..... Мені так шкода, що навряд чи я побачу це на своєму факультеті до кінця мого навчання ☹*

ДИСЦИПЛІНИ, ЯКІ, НА ДУМКУ СТУДЕНТІВ, НЕ ПОТРІБНІ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ

А які з навчальних курсів, на вашу думку, НЕ ПОТРІБНІ для підготовки студентів за освітньою програмою, за якою ви навчаєтесь?
(відкрите запитання — дослівні цитати)

Біологічний факультет

- *Алгебра.*
- *Вища математика, історія України на першому курсі.*
- *Історія.*
- *Не потрібно настільки багато хімії.*
- *Психологія та педагогіка навчальної діяльності, Історія України.*
- *Релігієзнавство як можливий для вибору курс для спеціальності Біологія, загалом формат "випадкового" вибору курсу, якщо студент не обрав курс самостійно.*
- *Спростити робочу програму з фізики та адаптувати робочу програму з вищої математики під біологічні аспекти.*
- *Фізика.*
- *Фізика, Англійська, Математика.*
- *Фізика, Математика (у тому вигляді, в якому вона викладається зараз).*
- *Філософія (потрібна тільки як вибіркова дисципліна).*

Факультет геології, географії, рекреації і туризму

- *Філософія.* [×2]

Економічний факультет

- *Будь що про ШІ, усі і так про нього знають багато.*
- *Інформатика, вища математика.*
- *Макроекономіка, Мікроекономіка, Філософія, Політекономія та історія.*
- *Можливо, певні загальні дисципліни на початкових курсах, не пов'язані напряму зі спеціальністю: Філософія, Історія тощо.*
- *Філософія.* [×7]

Факультет іноземних мов

- *Аналітичне читання, з усіх аспектів англійської дає найменше користі, якщо взагалі дає. Здебільше ми просто вчимо випадкові слова з випадкового художнього тексту. Практична фонетика — практичного замало і матеріал дуже складний для 1 курсу. Історія України — ми вивчаємо її в школі, хтось здає на НМТ, на 1 курсі знову вчити весь абсолютно матеріал не є логічним, історія Англії / Америки принесла б більше користі. Дуже багато дисциплін про педагогіку.*
- *Багато предметів з літератури, що мають схожу програму.*
- *Більшість тем з ІТ, які вивчались на першому семестрі, не знадобляться в житті. Курс ІТ класно розказував про форматування тексту, що допомогло б в написанні курсової / дипломної роботи, але до моменту її написання вже забуваються ті навички.*
- *Деякі дисципліни потребують оновлення змісту та збільшення практичної складової для кращої відповідності сучасним вимогам ринку праці.*
- *Воєнна підготовка.*
- *Все, що пов'язане з літературою.*
- *Всі загальноосвітні.*
- *Глибокий аналіз художніх текстів, адже цей час можна було витратити на краще опрацювання лексики, яка потім буде на заліках / іспитах / атестації.*
- *Дисципліни, де відбувається просто читання-переклад.*
- *Занадто багато літератури.*
- *Зарубіжна література, Історія України.*
- *Зарубіжна література, тим більше, що вона має бути прочитана українською.*

- *Інформатика.* [×3]
- *Історія.*
- *Історія зарубіжної літератури.* [×3]
- *Історія України*
- *Історія України: цивілізаційний вимір.* [×4]
- *Історія України: цивілізаційний вимір, Інформаційні технології та академічна доброчесність.*
- *Історія України: цивілізаційний вимір, Інформатика.*
- *Історія, філософія, щось інше з таких загальних, які нічого не дають, якщо це не профільні дисципліни.*
- *Література.*
- *Література, Філософія та Педагогіка.*
- *Мені здається, було забагато літературознавчих дисциплін з фокусом на минуле, але в принципі цікаво, доки не дійде до іспиту. Головна проблема виникає під час підготовки до іспитів: від студентів вимагають за короткий термін прочитати величезний обсяг архаїчної літератури. Крім того, під час аналізу таких творів складно знайти надійні, сучасні та доступні джерела інформації, через що підготовка перетворюється на механічний пошук застарілих матеріалів, а не на глибоке осмислення текстів. Було б набагато ефективніше зменшити кількість обов'язкових творів минулих століть на користь якісного аналізу ключових текстів та сучасного літературного процесу.*
- *Методика викладання в середніх закладах освіти (та ж сама педагогіка тільки іншими словами), або ж зробити педагогіку вибірковою.*
- *Не бачу сенсу у Історії для філологів (дисципліна була у 1 семестрі 1 курсу).*
- *Не вважаю потрібною дисципліну практики перекладу з вивчення корисних копалин англійською, а також на 1 та 2 курсі Філософія та Зарубіжна література.*
- *Не дуже розуміла сенсу курсу Філософія.*
- *Не розумію навіщо нам стільки Зарубіжної літератури. Це добре для нас, але як для перекладачів її занадто багато. І вимоги до цієї дисципліни занадто високі, не вистачає часу на інші завдання по більш важливим дисциплінам.*
- *Обов'язкові дисципліни, які жодним чином не стосуються спеціальності (наприклад, Історія України в першому семестрі, яку складав кожен зі студентів на НМТ).*
- *Основи перекладацького скоропису.*
- *Основи перекладацького скоропису. На мою думку, цей предмет має бути лише вибірковим.*
- *Педагогіка.*
- *Педагогіка не має бути обов'язковою, а вибірковою.*
- *Педагогіка, Зарубіжна література (саме 3-4 семестри поспіль, 1-2 достатньо).*
- *Педагогіка, Методика викладання і все в такому дусі.*
- *Педагогіка, Методика викладання.* [×2]
- *Перекладацький скоропис. Я вважаю, це застарілий предмет, який вже не використовується у наш час.*
- *Перекладацький скоропис. Я вважаю цей курс повинен бути вибірковим.*
- *Практика перекладу. Я не зовсім розумію сумбурну та дуже тяжку підготовку для усного перекладу, яка скоріше не заохочує, а навпаки дуже негативно впливає на бажання працювати у цій сфері.*
- *Практика перекладу (вона не має бути обов'язковою, бо не всім потрібно знати, як розказувати про станки англійською або іншою іноземною мовою), Історія, Література, де вимагають прочитання багатьох творів за короткий час.*
- *Практика перекладу (природничі науки).*
- *Практика перекладу природничий аспект (бісить).*
- *Практика перекладу, аспект перекладу науково-технічних текстів.*
- *Психологія, історія України.*

- *Теоретична граматика як окремий величезний курс, зайвий обсяг вступу до мовознавства.*
- *Ті, які є необов'язковими і не мають великого впливу на подальшу роботу в цій сфері. До прикладу, зарубіжна література, це гарний предмет, правда, але він забирає багато часу і не впливає на підготовку за моєю спеціальністю. До того ж, це діло смаку — комусь подобаються ті чи інші твори, а комусь ні, але вони всі мають бути прочитаними.*
- *Філософія, література.*
- *Філософія.* [×2]
- *Філософія, дуже сумнівна дисципліна.*
- *Філософія, Історія, Інформатика.*
- *Я би прибрав те, що не дає нам практичних навичок чи щось старе і неактуальне. Треба прибирати те, що може замінити ШІ. Нам треба те, що ніякі технології не замінять. Та ж, наприклад, історія мови важлива, я розумію це. Розумію, що комусь може бути боляче відмовлятися від цього курсу, але ми повинні розуміти, що треба йти в ногу з часом, що старий світ і так неминуче розвалиться. Але чи розвалиться він і розчавить нас, чи ми встигнемо усе зайве відпустити (як би там боляче не було) — це вже залежить від нас.*

Історичний факультет

- *Археологія. Етнологія.*
- *БЗВП, Філософія.*
- *Занадто багато археології на 1 курсі.*
- *Іноземна мова.*
- *Курсова на 1 курсі.*
- *Символізм в культурі.*
- *Треба розділення історії та археології.*

Факультет математики і інформатики

- *Архітектура обчислювальних систем — наче дає загальне розуміння глибини обчислювальних машин, але в принципі все що нам розповідали на цій дисципліні нам і без того вже розповіла викладачка з програмування мовою С у першому семестрі.*
- *Історія України.* [×2]
- *Філософія.* [×2]

Медичний факультет

- *Вибіркові.*
- *Всі непрофільні предмети.*
- *Історія України, Філософія.*
- *Не вважаю жоден курс повністю непотрібним, але хотілося б менше часу на другорядні теоретичні дисципліни та більше — на практичну медичну підготовку.*
- *Психологія адиктивної поведінки.*
- *Соціальна медицина / гігієна.*
- *Українська мова, Історія, Філософія.*
- *Фізика.*

II медичний факультет

- *Англійська.*
- *Біологія, Біохімія, Українська мова, Історія.*
- *Комунікація спілкування , Інформатика.*
- *Латина.*
- *Стоматологічна фотографія.*
- *Українська мова, Історія.*
- *Українська мова та історія.*
- *Фізкультурні.*
- *Філософія.*

Факультет психології

- *Безпека існування у сучасному середовищі. Анатомія в такому поглибленому форматі.*
- *Безпека існування у сучасному суспільстві.* [×2]
- *Вища математика.* [×2]
- *Вища математика, Анатомія.*
- *Вища математика, Українські студії, БІСС.*
- *Візуальна психодіагностика.*
- *Все що побічне. Культура елітарна масова, курсові роботи (вони не є тими, що оцінюють знання студента) банально інформація застаріла, методики теж, інтуїтивно після проходження тестів людьми, вони знають на що відповідати і як. Просто перефразування інформації в курсовій з джерел — навіщо? Яким чином такий вид наукової діяльності створить кадри з ширшим і новим баченням психології? При проведенні досліджень теми обираються заїжджені по 10 разів, бо якщо і є бажання обрати сучасну нову тему, то або немає джерел, або немає методик, або викладачам простіше сказати вибери іншу тему, "бо їм не платять за додатково приділений час студенту". І роботи носять лише формальний характер, але забирають час. На мою думку, всі предмети що не зв'язані з психологією, слід винести на додаткове опрацювання за бажанням студентів, а викладачам зайнятися розробкою якісних практичних курсів, для підготовки фахівців. Зараз не той час, коли студенти можуть все підряд вивчати, бо паралельно працюють / за кордоном, і стабільність батьків до їх забезпечення підірвана через війну. І постає питання голодувати чи вчитися, це до того, коли викладачі кажуть, як ти можеш стати гарним психологом, коли не ходиш на пари. Все просто, студент допрацьовує самостійно матеріал, бо потенційно і тяга є, і бажання, але банально не буде, де жити і що їсти, якщо не працюватиме. Бо належного заохочення фінансового стипендій, щоб забезпечили тільки навчання, немає.*
- *Інформатика, Історія, Теоретико-прикладні основи права.*
- *Історія психології.*
- *Історія України, окрема Історія психології, яка легко може бути частиною загальної психології. Педагогіка має бути за вибором.*
- *Мені не сподобалася психологія благополуччя, Психологія дорослішання як окремий предмет. Знову таки вважаю, що кориснішим була б дисципліна з конкретної психологічної течії, типу екзистенційна психологія. Не сподобався предмет Діяльнісного підходу, бо це на мою думку вже не так актуально, не хотілося вивчати радянщину.*
- *Основи права, Політологія.*
- *Основи статистики для психологів.*
- *Статистика та занадто складна робота з програмами, не розумію навіщо вони, як психолог, який буде займатися консультуванням людей, я сумніваюсь, що мені це знадобиться. Так само занадто багато уваги англійській мові, я не розуміла її зі школи і була рада , що в університеті, скоріш за все, не потрібно не буде її вивчати, але цього не сталось.*
- *Фізична культура, Іноземна мова.*
- *Філософія.*

Факультет радіофізики, біомедичної електроніки і комп'ютерних систем

- *Інженерна комп'ютерна графіка. Вища математика. Англійська мова за фахом. Я б додав просто англійської більше. Методи математичної фізики. Філософія. І на минулих курсах були базові дисципліни (вступні) — більшість не потрібна.*
- *Методи математичної фізики.*
- *Напевно Філософія, але й вона теж потрібна, в якомусь сенсі.*
- *Нелінійна радіофізика (звісно ця дисципліна розширює світосприйняття, але знов таки, викладалась вона до цього для РР і сам викладач був вражений тим, що і біофізикам він тепер її читає).*
- *Робототехніка, Радіоелектроніка, Філософія.*

Фізичний факультет

- *Англійська мова.*
- *Астрономія.*
- *Вважаю, що окремі курси кафедри астрономії не є необхідними для підготовки фізиків.*
- *Інформатика та програмування — на мою думку, це два семестри повторення шкільного матеріалу без особливого поглиблення. Якщо залишати, то вже краще щось ближче до ДМ та АіСД.*
- *Історія, Англійська та усі додаткові курси, які відбирають час.*
- *На мою думку, ТФКЗ — цікавий предмет, але за весь третій курс він мені не знадобився.*
- *Українознавство.*

Філологічний факультет

- *Задовгий курс Української літератури, можна скоротити.*
- *Інформатика, Філософія.*
- *Історія України./ Історія України (повторення школи / НМТ).*
- *Латинська мова, БЗВП.*
- *Лінгвістична інноватика, Історія української літературної критики.*
- *Літературознавство, Мовознавство, Історія, Математика.*
- *Мовознавство звісно є дуже потрібним. А от Літературознавство — це вже індивідуально, кому до вподоби. Не впевнена, що це дуже важливо для моєї спеціальності.*
- *Філософія* [×2]

Юридичний факультет

- *Вступ до спеціальності.* [×2]
- *Договірне право ЕС (курс хороший, але завдання до семінарів радше схожі на завдання до Курсу Юридичне письмо)*

Бахмутський навчально-науковий професійно-педагогічний інститут

- *У мене є всі спеціальності разом і комп'ютерні технології та електрика, і я не розумію, чому у мене є все, а у інших тільки предмети своїх спеціальностей.*

ННІ «Каразінська школа бізнесу»

- *Історія України, Українська мова, тому що цей матеріал вже у достатній мірі вивчався у школі.*
- *Статистика, Економіко-математичне моделювання, Теорія ймовірності та математична статистика, Історія, Філософія, Українська мова за професійним спрямуванням.*
- *Філософія.* [×2]

ННІ «Фізико-технічний факультет»

- *Історія.*
- *Українська мова за професійним спрямуванням.*
- *Історія України і англійська за фахом (вона потрібна, але не як основний курс), Основи алгоритмізації.*
- *Коли я вчився на першому курсі, у нас у першому семестрі була дисципліна "Основи алгоритмізації" — ось це якась сумнівна дисципліна була.*
- *Філософія.*

ННІ екології, зеленої енергетики та сталого розвитку

- *Англійська мова.*
- *Історія, філософія.*
- *На мою думку, недоцільно включати до освітньої програми курси, які мають мало практичного значення для майбутньої професійної діяльності студентів або дублюють інші дисципліни.*

ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

- *Англійська мова.*
- *Бухгалтерський облік.*
- *Бухгалтерія, Філософія.*
- *Вища математика.*
- *Вища математика, Здоровий спосіб життя, Українські студії (бо це просто повтор того, що ми і так вивчали в школі), Технології особистого зростання (бо не дає чітких навичок, але міг би бути гарним для вибіркових дисциплін). Скоротити вступ до спеціальності (або частково поєднати з маркетингом, бо у вступі до спеціальності занадто багато непотрібної води).*
- *Все що пов'язано з педагогікою.*
- *Друга іноземна мова.*
- *Здоровий спосіб життя, Інформаційні та комунікаційні технології, Технології особистісного зростання та навчання.*
- *Здоровий спосіб життя.* [×2]
- *Іноземна мова.*
- *Історія України, Право, Англійська мова.*
- *Командоутворення , Технології особистісного зростання.*
- *Математика.*
- *На мою думку, частина загальноосвітніх дисциплін не є настільки важливою для моєї спеціальності. Хотілося б бачити більше профільних і практичних курсів, пов'язаних із програмуванням, сучасними технологіями, командною розробкою та вузькоспеціалізованими IT-напрямами.*
- *Право.*
- *Самовиховання, Технології особистісного зростання, Методика професійного навчання.*
- *Справа не в тому потрібні вони чи ні, багато з них банально застарілі, не цікаві або викладаються із байдужістю.*
- *Ті, які не мають прямого відношення до професії і займають багато часу на позакласній роботі.*
- *Ті, які не мають своєї ефективності практичного застосування.*
- *Фізкультура, БЗВП, Філософія.*
- *Фізкультура / Фізична культура. / Фізичне виховання.* [×7]
- *Фізична культура, вища математика, філософія.*
- *Фізичне виховання, Психологія емоцій.*
- *Філософсько-українознавчі студії.*
- *Філософія.* [×5]
- *Філософія, Історія (дублюється зі школою та ліцеями).*

ННІ соціології та медіакомунікацій

- *БЗВП.*
- *Моделі економічної поведінки.*
- *Не самі курси, а збіги повторень теорій на різних курсах із їх послідовністю, тобто викладачі регулярно запитували, чи ми проходили курси, які мають викладатися на наступному семестрі.*
- *Практикум із комп'ютерних технологій, практикум із написання тексту (2 семестр).*
- *Ті, що мають переважно історико-теоретичний характер.*
- *Як на мене це більш загальні курси на 1-2 курсі. Я думаю, що щонайменше з 2 курсу потрібно давати студентам більше саме профільних курсів, а не курси, які ми проходили ще в школі.*

ННІ хімії

- *Вважаю, що фізики на 3 семестри було забагато. У той же час важливі дисципліни з хімії тривали по 2 семестри.*
- *Молекулярно-динамічне моделювання.*
- *Половина аналітичної хімії.*
- *Психологія.*
- *Філософія, Психологія, Фізику в два семестри втиснути.*
- *Хемоінформатика та інформаційні технології для хіміків, Психологія.*

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

- *Багато дисциплін мають різні назви, однак повторюють одна одну.*
- *Бухгалтерські дисципліни.*
- *Деякі курси просто дублюють собою інші і це не поодинокий випадок.*
- *Домедична допомога та ментальне здоров'я, Логіка мислення, Інформаційно-комунікаційні системи і мережі.*
- *Інформатика (комп'ютерні комунікації), Логіка мислення.*
- *Історія України, Філософія.*
- *Комп'ютерні науки (ніхто наразі не користується такими застарілими "нормами").*
- *Основи бухгалтерського обліку.*
- *Психологія.*
- *Система технологій.*
- *Статистика.*
- *Усі вибіркові дисципліни. Перекладацька практика.*
- *Філософія.*
- *Філософія , Історія.*
- *Філософія, Вища математика.*

ННІ комп'ютерних наук та штучного інтелекту

- *Архітектура обчислювальних систем.*
- *Вища математика в тій формі, яка є.*
- *Військові.*
- *Забагато вищої математики та поглиблене її навчання. Філософія зайва.*
- *Інформаційні технології.*
- *Історія України.*
- *Історія України, Університетські студії.*
- *Історія, АОС, ОС.*
- *Історія, Фізика, Філософія, ООП (саме Java, надто застаріла мова як і C по АтП).*
- *Комп'ютерна графіка.*
- *Крос-платформне програмування.*
- *Методи оптимізації.*
- *Філософія, Основи здоров'я, Історія та інші курси є необов'язковими для моєї спеціальності. Бажано замінити на більш професійно-орієнтовані курси, наприклад, Комп'ютерні мережі, Операційні системи, тощо.*
- *Операційні системи.*
- *Теорія кіл, адже в подальшому з'являється електроніка та проєктування, на яких вивчається майже те саме.*
- *Фізика.*
- *Філософія.* [×4]

ННІ філософії, культурології, політології

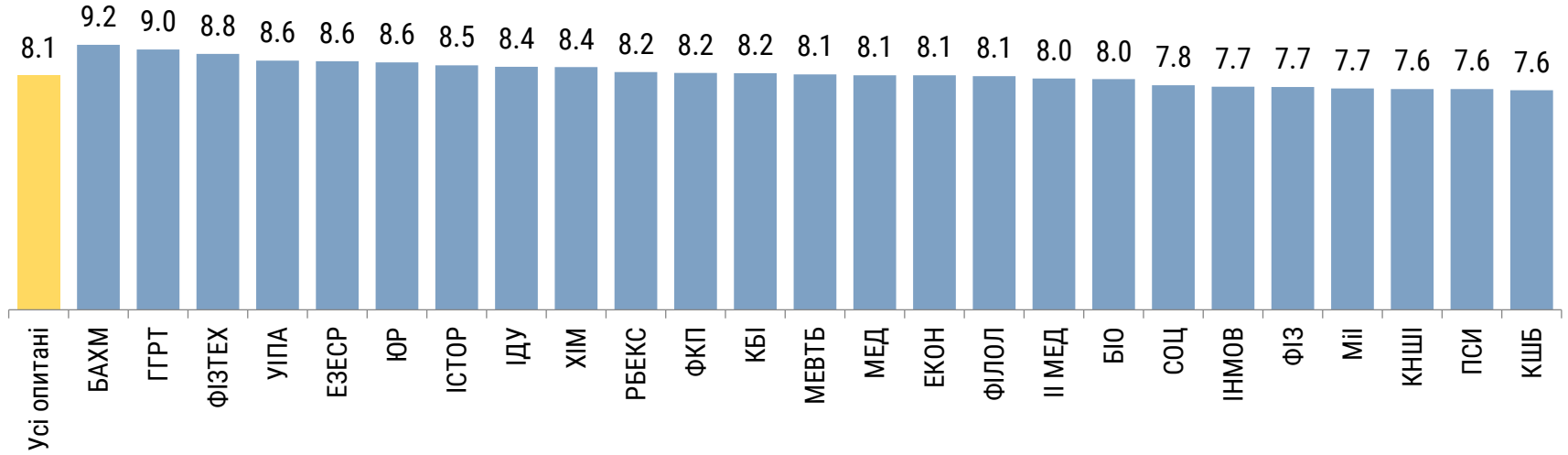
- *Академічні практики філософського письма, Інформатика.*
- *Історія культури України, Історія України, Право, Соціологія.*
- *ІУК.*
- *Логіка.*
- *Право, Історія України, Цивілізаційний вимір.*
- *Цивілізаційний вимір.*

ОЦІНКА ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ

Як би ви в цілому оцінили якість викладання на вашому факультеті / інституті за десятибальною шкалою, де «10» означає, що викладання максимально якісне, а «1» — абсолютно неякісне? (%)

Середня оцінка студентів різних факультетів / ННІ

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Які проблеми виникають у процесі онлайн-занять, дистанційного навчання? (множинні відповіді, %)

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

Додаткові коментарі (варіант “Інше”) до запитання “Які проблеми виникають у процесі онлайн-занять, дистанційного навчання?”

- *Абсолютно інший (в гіршу сторону) рівень залученості під час дистанційної освіти. Як результат нижчий в середньому рівень отриманих знань серед студентів, незалежно від їх місцезнаходження.*
- *Брак часу.* [двічі]
- *Бракує інформації щодо поточних балів, в Е-деканаті бали виставляються лише наприкінці семестру.*
- *Було б чудово, якби пари та лекції записувались для студентів, що не змогли відвідати заняття з тих чи інших причин.*
- *Важко сидіти за комп’ютером протягом 3-4 пар, але вивчати дисципліни онлайн абсолютно можливо. Просто велике дуже навантаження.*
- *Викладання дисциплін російською мовою.*
- *Викладачі витрачають 90% часу, щоб просто прочитати вголос власні слайди, або дати інформацію, яку можна було б опрацювати вдома замість проведення організованої дискусії або тренінгів.*
- *Вимагається обов’язкова присутність на заняттях незалежно від обставин, цей пункт стосується тільки кількох дисциплін, в яких я не маю можливості відвідувати заняття, а присутність на них має прямий вплив на оцінку.*
- *Відсутність одногрупників на заняттях.*
- *Воєнний стан.*
- *Для моєї спеціальності потрібні практичні навички, які отримати наразі не має змоги через наявність води в університеті на деяких поверхах (хоча знаю що у суміжного факультету яка не яка практика відбувається).*
- *З більшості занять немає записів лекцій. Є всі матеріали, але їх буває недостатньо для самостійного опрацювання, якщо не можеш бути присутнім на заняттях.*
- *Замало часу на навчання через роботу.*
- *З деяких дисциплін немає завдань для відпрацювання у Moodle. Потрібно звертатися безпосередньо до викладача, що не є великою проблемою. Але зручніше, коли все в одному місці.*
- *Записи лекцій не зовсім відсутні. Їх регулярно робить один із моїх одногрупників, потім надсилає в чат групи у Телеграмі. Проте ж, якщо його не було якомусь занятті, то не маю змоги деінде подивитися цей запис, а для мене це критично важливо, бо маю перебої з електроенергією вдома та паралельно працюю.*
- *Коли викладачі використовують ШІ для контрольних робіт або іспитів , не переглянувши що вони згенерували навіть.*
- *Мало комунікації з викладачами та студентами на заняттях, під час лекцій викладачі переважно просто "щось розповідають" і не намагаються спілкуватися чи обговорювати тему зі студентами.*
- *На початку семестру майже всі викладачі не надають конкретний перелік питань, білетів, за якими потрібно готуватися до заліків / екзаменів. Зазвичай надають їх за тиждень-два до сесії, а іноді і під час неї. Підготовка +- 30 білетів з декількох дисциплін за короткий проміжок часу не дозволяє якісно, своєчасно й спокійно підготуватися до підсумкового контролю. Будь ласка, візьміть до уваги. Прошу надавати план підготовки хоча б за місяць до сесії.*
- *Не всі викладачі користуються Moodle та ПС-Деканат.*
- *Неможливість відвідувати пари через роботу.*
- *Немає потрібного обладнання для повноцінного вивчення теорії та практики, наприклад, фотоапарат або дзеркало для внутрішньо ротової фотографії на дисципліні.*
- *Паралельне навчання.*
- *Перебої з електропостачанням викладача.*

Додаткові коментарі (варіант “Інше”) до запитання “Які проблеми виникають у процесі онлайн-занять, дистанційного навчання?” (продовження)

- *Після 6 років онлайн-навчання межа столу за ПК розмилася, і тепер особисто я інколи ловлю себе на глюках, що під час пар я можу відчути надзвичайно сильну жагу зайти в інги* [почати грати в онлайн-ігри]*, а наприклад о 11 вечора навпаки сісти за курсову чи інші завдання. Ці роки розмили цю грань де починається щось серйозне, а де час для відпочинку. Я розумію, що цей випадок радше індивідуальний, але тим не менш.*
- *При повітряних тривогах чи небезпечних ситуаціях не переривається пара (якщо просто щось десь літає це одне, але якщо по місту небезпека, то це не дуже).*
- *Проблеми з доступом до матеріалів для вивчення та виконання завдань.*
- *Проблеми з розумінням розкладу та з Є-Деканатом.*
- *Просто підкреслю той факт, що за відсутність на парі знімають бали, навіть до лікаря записатися не можна.*
- *Робота.* [двічі]
- *Сама поняття "дистанційне навчання" це вже лажа. Нормальна освіта має бути очною, бо ти хоча б людей бачиш, з якими ти вчишся, а також викладачів. Це розмови, цікаві ситуації, пригоди. Можливо навіть основною метою навчання є не стільки, власне, навчання, скільки спілкування і атмосфера. А онлайн освіта такого не дає.*
- *Складність складання сесії через Moodle бо сам сайт не справляється з навантаженням.*
- *Складно поєднувати з роботою.*
- *Так, у прифронтовому місті дуже складно навчатися. Над будинком можуть літати дрони, прилатає від РСЗВ і квартира здригається щоразу, а я маю сидіти на парі. Бо записів лекцій немає, і присутність обов'язкова.*
- *Те що фокус уваги більше націлений на студентів, які знаходяться в Мюнхені за кордоном, до них їздять в Мюнхен викладачі з додатковими й очними лекціями, а також влаштовуються виходи культурним точкам, що необхідно для кращого засвоєння освітньої програми. В свою ж чергу, ініціатив для студентів, які залишились в місті чи країні, на жаль, не прослідковується.*
- *Тим, хто в Харкові або Мюнхені, можна отримувати додаткові бали за відвідування лабораторії. В мене нема такої можливості через відстань і трохи неприємно через це. Хтось отримує балів більше ніж я, хоча я при всьому бажанні не можу отримати цих балів.*
- *Час занять о першій половині. Практично нереально знайти якісну роботу о другій половині дня.*
- *Шкода, що ніколи не побачу своїх викладачів та одногрупників наживо.*
- *Я працюю це основна проблема.*

СКЛАДНОЩІ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ

Які загалом складнощі, пов'язані з навчанням в університеті, ви відчуваєте? (множинні відповіді, %)

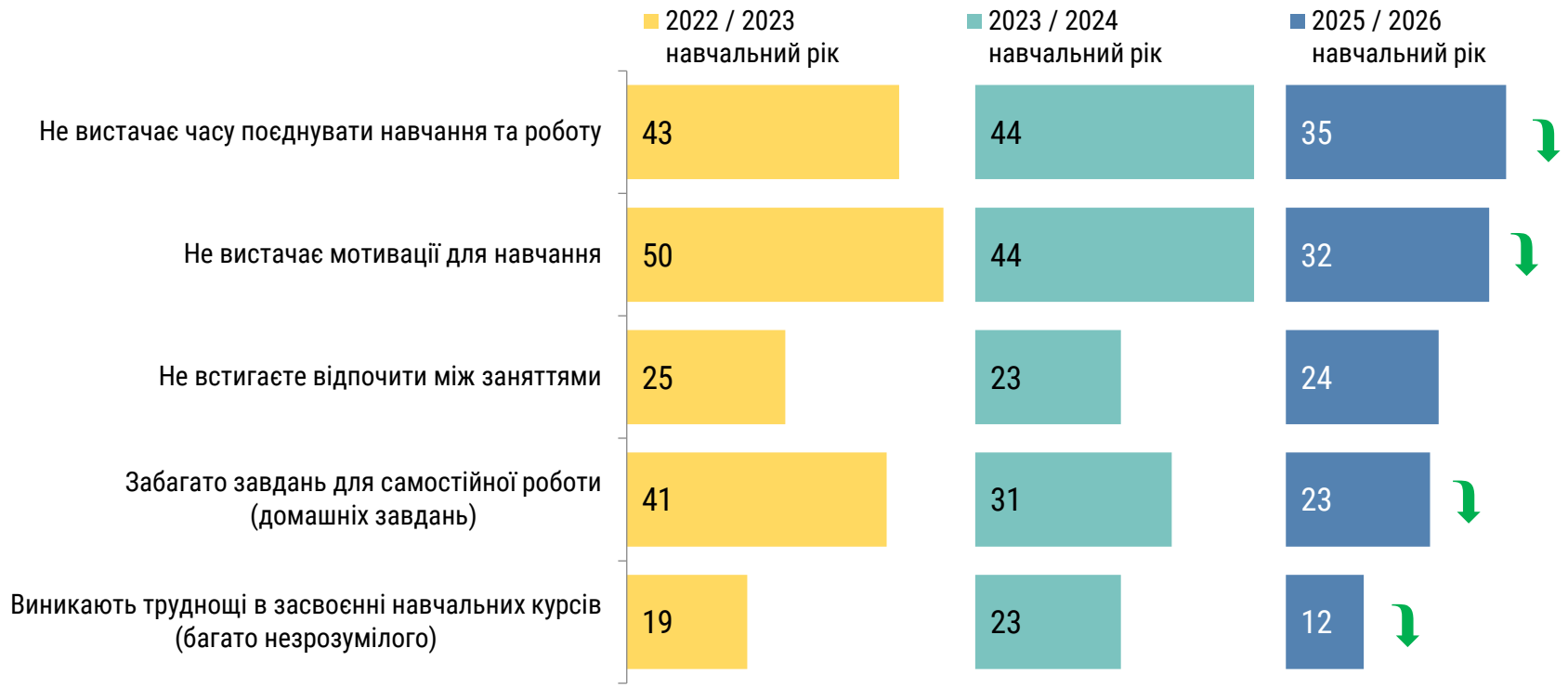
Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

Додаткові коментарі (варіант "Інше") до запитання "Які загалом складнощі, пов'язані з навчанням в університеті, ви відчуваєте? "

- *Багато потрібних матеріалів для навчання просто не існують в перекладі на українську.*
- *Брак часу.*
- *Воєнний стан.*
- *Мало проходимо на парах та треба робити усю книгу до кінця вдома.*
- *Можливість складання фахових іспитів для вступу в магістратуру офлайн. Я боюся за своє життя, я хочу жити!*
- *Навчання все ще побудоване в стилі двадцятирічної давнини, і наявність нових технологій взагалі не береться до уваги.*
- *Не вистачає соціалізації.*
- *Не всі викладачі озвучують оцінки, з певних предметів оцінки дізнаємося в кінці семестру.*
- *Незрозуміла система оцінювання з деяких дисциплін.*
- *Нестабільність занять. Постійні перенесення та відміни. Несвоєчасно попереджають про модулі. Про вибір дисциплін на наступний рік взагалі попередили за 1 годину а там більше 200 спеціальностей. Комунікація непрофесійна.*
- *Низька стипендія.*
- *Онлайн-освіта. Онлайн — ось основна складність навчання в університеті.*
- *Погана відвідуваність деяких студентів.*
- *Прокрастинація.*
- *Психологічні труднощі та власна прокрастинація.*
- *Складнощі виникали через недостатню комунікацію окремих викладачів зі студентами, відсутність повноцінного викладання лекційного матеріалу та використання російської мови під час освітнього процесу.*
- *Стрес. Є дисципліни, де дуже багато води, і викладач розповідає так, що складно сфокусуватись. Плюс використовують презентації ШІ, де теж багато води.*
- *Час. Дуже багато всього треба встигати, засвоювати, складати за невеликий проміжок часу.*
- *Чому я маю відправляти викладачам на пошту або у приватні повідомлення своє завдання, якщо є Moodle? І чому я дізнаюсь бали за весь семестр тільки наприкінці семестру?*
- *Я б виділила формальний підхід до оцінювання окремих дисциплін. Зокрема, інколи більший акцент робиться не на реальному розумінні матеріалу чи роботі студента впродовж семестру, а на формальному виконанні вимог. Наприклад, конспект у таких випадках сприймається не як особистий інструмент для кращого засвоєння матеріалу, а радше як скорочене переписування підручника або презентацій, де важливішою стає кількість сторінок, а не те, чи справді студент опрацьовував тему. Також демотивує те, що оцінювання не завжди відображає системну роботу студента протягом семестру. Іноді студенти, які регулярно працювали, можуть отримати оцінки, близькі до тих, хто з'являється лише наприкінці семестру, щоб виконати мінімум для допуску до заліку чи екзамену. Окремо хотіла б відзначити питання оцінювання іноземної мови. Як людина, яка знає кілька іноземних мов, я завжди розуміла, що можу припускатися помилок, тому раніше спокійно ставилася до оцінок на рівні 90+ балів, якщо дійсно бачила свої недоліки. Проте згодом виникали ситуації, коли навіть за максимально виконані тестові завдання та високі результати впродовж семестру оцінка знижувалася через окремі дрібні помилки, наприклад через те, що під час читання був забутий переклад двох слів. Саме тому інколи виникає відчуття певної невідповідності між фактичним рівнем знань студента та критеріями оцінювання всередині університету, коли навіть підтверджений високий рівень володіння мовою не гарантує максимальної оцінки. Тому як висновок, на технічному факультеті, англійську вивчають глибше ніж на факультеті іноземних мов, що навіть рівня B2 недостатньо для здачі курсу на 100/100.*

ОСНОВНІ СКЛАДНОЩІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ II–IV КУРСІВ У ДИНАМИЦІ 2022–2026

Які загалом складнощі, пов'язані з навчанням в університеті, Ви відчуваєте (множинні відповіді, %)

Масиви: усі опитані студенти II–IV курсів 2025–2026 навчального року — 1168, а також 2022–2023 навчального року — 1998, 2025–2026 навчального року — 744

ПОРАДИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ УНІВЕРСИТЕТУ

Напишіть, що б ви порадили зробити для покращення роботи Каразінського університету, вашого факультету / інституту в умовах війни? (відкрите питання)

Посилення практичної складової навчання

Однією з найчастіших пропозицій стало збільшення кількості практики.

Студенти пропонували:

- *більше практичних занять;*
- *стажування;*
- *проєктне навчання;*
- *співпрацю з роботодавцями;*
- *навчання на реальних кейсах;*
- *більше практичних навичок замість теоретичного заучування;*
- *розвиток дуальної освіти.*

Особливо це стосувалося спеціальностей, де онлайн-формат не дозволяє повною мірою сформувати професійні компетентності.

Повернення до очного або змішаного формату навчання

Студенти зазначали необхідність збільшення кількості очних занять там, де це дозволяють безпекові умови. Особливо це стосується практичних дисциплін, лабораторних робіт, медичних, природничих і технічних спеціальностей.

Основні побажання:

- *запровадження змішаного формату навчання;*
- *проведення практичних занять, лабораторних робіт та тренінгів очно;*
- *створення безпечних просторів та укриттів для проведення занять;*
- *організація офлайн-зустрічей студентів і викладачів.*

*Водночас окрема частина студентів, враховуючи безпекову ситуацію, **висловлювалася за збереження дистанційного формату** або добровільний вибір між онлайн та офлайн навчанням.*

Оптимізація навчального навантаження

Значна кількість відповідей стосувалася надмірного навчального навантаження.

Студенти пропонували:

- *зменшити обсяг домашніх завдань;*
- *скоротити кількість матеріалу для самостійного опрацювання;*
- *збалансувати навантаження між дисциплінами;*
- *переглянути доцільність окремих непрофільних предметів.*

Більш гнучке ставлення до студентів

Багато відповідей були пов'язані із необхідністю врахування умов війни та соціально-економічних труднощів.

Студенти просили:

- *більш лояльне ставлення до тих, хто працює;*
- *врахування повітряних тривог, відключень електроенергії та інших форс-мажорів;*
- *гнучкі дедлайни;*
- *меншу залежність оцінки від відвідування занять.*

*При цьому студенти наголошували на необхідності **зміни підходу до підсумкового контролю у дистанційному форматі** через часті факти списування студентами (наприклад, усна форма іспитів).*

Покращення цифрової інфраструктури

Часто згадувалися технічні проблеми університетських платформ.

Основні пропозиції:

- *замінити Moodle та Є-деканат на більш зрозумілі та якісні платформи;*
- *забезпечити відображення оцінок у реальному часі;*
- *використовувати єдину платформу для всіх дисциплін;*
- *спростити навігацію університетськими ресурсами.*

ПОРАДИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ УНІВЕРСИТЕТУ

Напишіть, що б ви порадили зробити для покращення роботи Каразінського університету, вашого факультету / інституту в умовах війни? (відкрите питання)

Удосконалення якості викладання

Відповіді студентів свідчать про значний запит на підвищення якості викладання. Найчастіше згадувалися:

- *сучасні методики викладання;*
- *інтерактивні заняття;*
- *краще пояснення матеріалу;*
- *оновлення навчальних матеріалів.*

Також студенти позитивно відзначали викладачів, які активно використовують сучасні підходи та практичні методи навчання.

Запис лекцій та доступність навчальних матеріалів

Студенти пропонували:

- *записувати всі лекції та надавати відеозаписи занять;*
- *розміщувати повні навчальні матеріали в Moodle;*
- *забезпечити доступ до матеріалів для студентів, які пропустили заняття.*

Покращення організації навчального процесу (розкладу)

Студенти звертали увагу на організаційні аспекти. Найчастіше згадували:

- *більш зручний розклад;*
- *відмовитись від занять у суботу;*
- *своєчасне повідомлення про зміни розкладу,*
- *заняття у один і той самий час, в одну і ту ж зміну протягом усього навчання.*

Оновлення освітніх програм

Студенти пропонували:

- *переглянути зміст окремих дисциплін;*
- *оновити застарілі навчальні матеріали;*
- *скоротити кількість непрофільних предметів;*
- *більше сучасних курсів;*
- *більше можливостей вибору дисциплін.*

Психологічна підтримка та допомога

Частина студентів наголошувала на необхідності:

- *розширення програм психологічної підтримки;*
- *створення комфортного освітнього середовища;*
- *допомоги студентам, які постраждали від війни.*

Фінансова підтримка

Серед пропозицій також були:

- *підвищення стипендій;*
- *гранти для найбільш успішних контрактників;*
- *доступ до безкоштовних наукових ресурсів.*

Розвиток студентського життя

Відчувався запит на відновлення студентського життя.

Студенти хотіли б більше:

- *факультативів;*
- *воркшопів;*
- *speaking clubs;*
- *офлайн-заходів;*
- *міжфакультетських зустрічей;*
- *розвитку студентських спільнот.*

3

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЦИФРОВІ НАВИЧКИ

Штучний інтелект уже став звичним елементом освітнього процесу для переважної більшості студентів бакалавріату. Найчастіше студенти використовують ШІ епізодично — як інструмент підтримки окремих навчальних завдань, тоді як щоденне використання характерне для меншої частини респондентів. Відмінності між курсами є незначними, що свідчить про швидке поширення генеративного ШІ незалежно від етапу навчання.

Основними причинами відмови від використання ШІ є не технічні бар'єри, а усвідомлене прагнення зберегти самостійність навчання та критичне ставлення до якості відповідей. Для студентів питання академічної доброчесності також залишається важливим стримувальним чинником, хоча воно поступається особистим мотивам відмови від надмірної залежності від технологій. Практично відсутність згадок про технічні чи фінансові обмеження свідчить, що доступ до інструментів ШІ вже не є основною проблемою.

Щодо форматів використання штучного інтелекту. Студенти використовують ШІ насамперед як інструмент підтримки навчання: для пояснення складного матеріалу, пошуку інформації, редагування текстів та самоперевірки. Значно рідше ШІ застосовується для автоматизації складніших творчих або дослідницьких завдань, зокрема програмування, аналізу даних чи створення презентацій. Отже, генеративний ШІ виконує передусім роль персонального навчального помічника, а не замінює повністю самостійну навчальну діяльність.

Порівняння форматів використання ШІ студентами бакалавріату, магістратури, а також викладачами демонструє, що, хоча всі три групи використовують подібні інструменти, їхні практики суттєво відрізняються залежно від професійної ролі.

Студенти бакалавріату частіше використовують ШІ для засвоєння навчального матеріалу та виконання навчальних завдань, тоді як викладачі та магістранти значно активніше застосовують його для роботи з текстами, дослідженнями та професійною діяльністю. Це свідчить, що зі зростанням академічного досвіду змінюється не стільки інтенсивність використання ШІ, скільки характер його застосування.

Абсолютним лідером серед інструментів залишається ChatGPT, тоді як інші сервіси виконують переважно допоміжну роль. Водночас студенти вже використовують досить широкий спектр спеціалізованих ШІ-платформ, що свідчить про поступову диверсифікацію цифрових практик. Відмінності між курсами мінімальні, що підтверджує швидке поширення нових інструментів серед усіх студентів бакалавріату.

ChatGPT залишається основним інструментом для всіх категорій університетської спільноти. Наприклад, магістранти демонструють найбільш інтенсивне використання окремих генеративних сервісів, тоді як викладачі частіше звертаються до спеціалізованих інструментів для професійної діяльності. Загалом можна говорити про формування єдиної екосистеми ШІ-інструментів, хоча способи їх використання залежать від академічної ролі користувачів.

Більшість студентів підтримує модель відповідального використання ШІ, коли він допомагає виконувати окремі етапи роботи, але не підміняє самостійну діяльність. Ідея повністю автоматизованого виконання навчальних робіт не знаходить широкої підтримки навіть серед самих студентів. Це свідчить про поступове формування спільного розуміння меж допустимого використання генеративного ШІ в освітньому процесі.

Студенти загалом оцінюють вплив ШІ на навчання позитивно, розглядаючи його як інструмент підвищення ефективності навчального процесу. Водночас помітна частина респондентів висловлює занепокоєння щодо можливого зниження самостійності навчання, що демонструє усвідомлення потенційних ризиків. Порівняння з викладачами показує, що студенти значно оптимістичніше оцінюють освітній потенціал генеративного ШІ.

Попри активне використання генеративного ШІ, лише частина студентів добре знайома з університетською політикою його використання в Каразінському університеті. Значна частина респондентів знає про існування документа, однак не ознайомлювалася з його змістом. Це свідчить, що подальший розвиток культури відповідального використання ШІ потребує не лише нормативних документів, а й їх активнішої популяризації серед студентів.

Стосовно потреби в нових цифрових навичках. Найбільший запит студентів стосується цифрових компетентностей, безпосередньо пов'язаних із майбутнім працевлаштуванням і професійною кар'єрою.

Поряд із цим високий інтерес викликають програмування, спеціалізоване програмне забезпечення, робота з даними та сучасні цифрові інструменти. Водночас майже третина студентів оцінює власний рівень цифрових навичок як достатній, що свідчить про загалом високий рівень цифрової підготовки.

Аналіз відповідей на відкрите запитання про конкретні цифрові інструменти, які б студенти бакалавріату хотіли б опанувати, демонструє чітку орієнтацію студентів на опанування цифрових компетентностей, які мають безпосередню практичну цінність для майбутньої професійної діяльності.

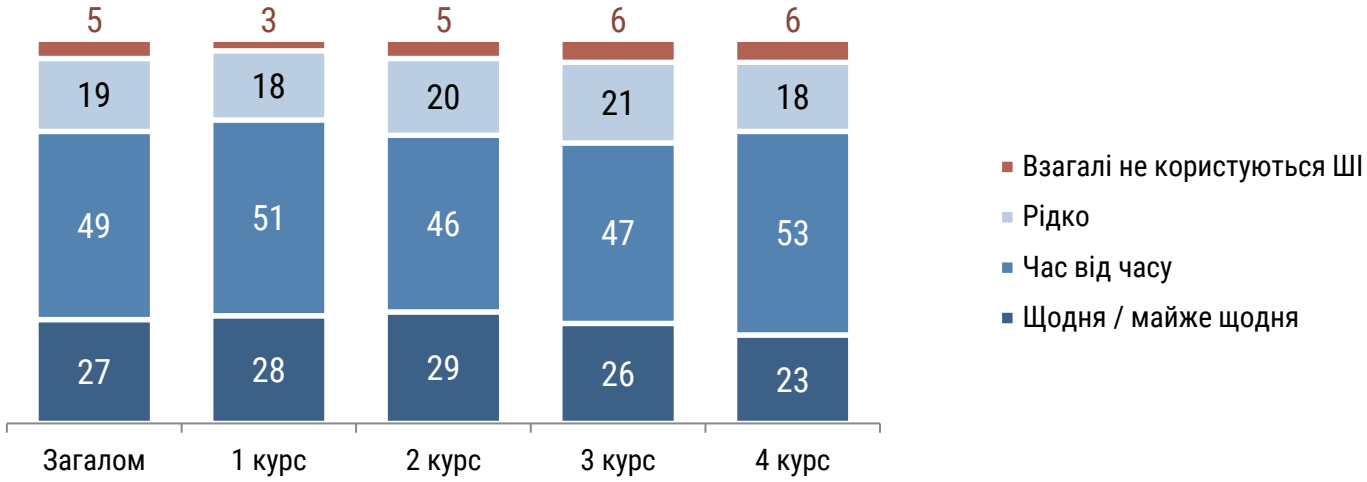
Найбільший інтерес викликають мови програмування, інструменти штучного інтелекту, засоби створення цифрового контенту та професійне програмне забезпечення відповідно до спеціальності. Загалом відповіді свідчать, що студенти прагнуть розвивати комплекс сучасних цифрових навичок, які підвищують їхню конкурентоспроможність на ринку праці та готовність працювати в умовах цифрової трансформації.

Щодо користування соціальними мережами та месенджерами. Telegram є беззаперечним основним каналом цифрової комунікації студентів, тоді як Instagram і YouTube залишаються ключовими платформами для споживання контенту. Зі збільшенням курсу навчання поступово зменшується використання розважальних платформ, насамперед TikTok, YouTube, Pinterest і Discord, тоді як частка користувачів Facebook дещо зростає. Загалом цифрові комунікаційні практики студентів є достатньо стабільними незалежно від курсу навчання, а майже всі студенти активно користуються кількома соціальними мережами та месенджерами одночасно.

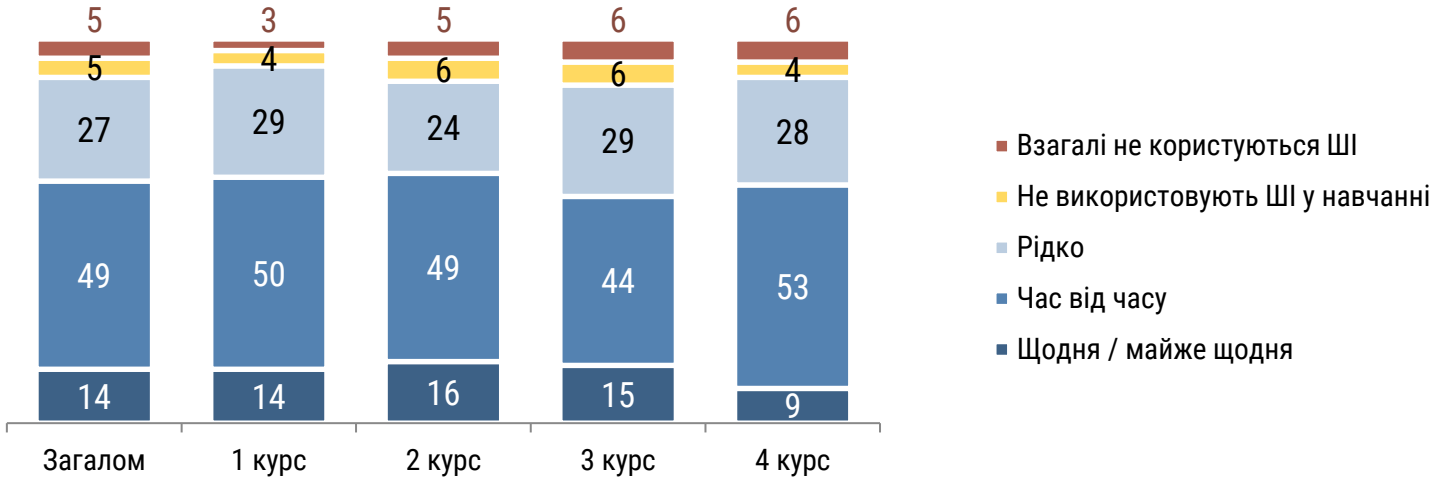
За останні роки структура використання соціальних мереж суттєво змінилася, що відображає загальні тенденції розвитку цифрового середовища. Незмінним лідером залишається Telegram, водночас помітно зросла популярність WhatsApp, Pinterest, Discord, Reddit і особливо Threads, який за цей період став новим помітним каналом комунікації. Натомість знизилася популярність Facebook, X (Twitter) та Snapchat, що свідчить про поступове зміщення інтересів студентської аудиторії до новіших цифрових платформ і сервісів.

КОРИСТУВАННЯ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

Чи використовуєте ви штучний інтелект? (%)

Чи використовуєте ви штучний інтелект у навчанні? (%)

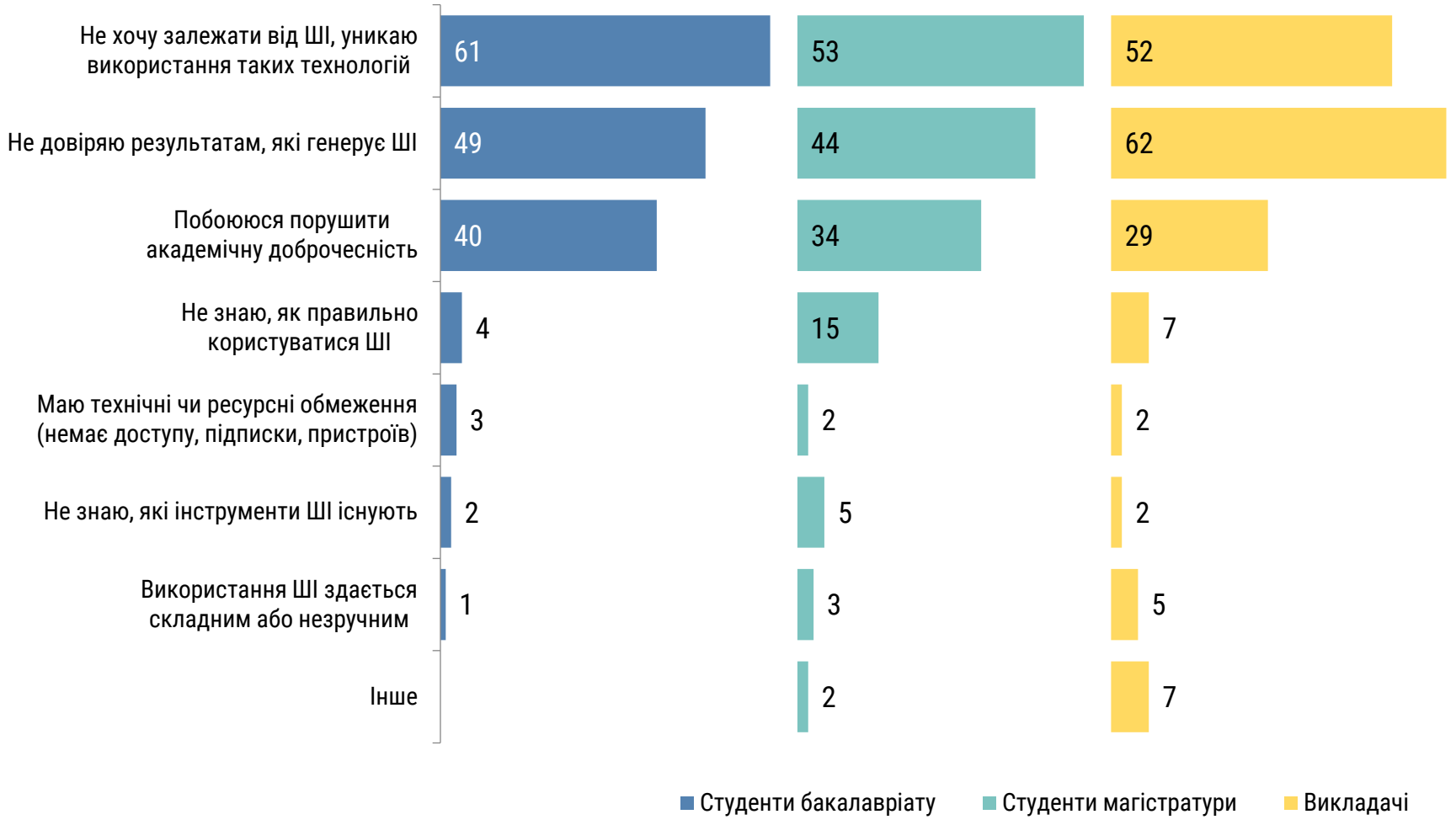
Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294

ЧИННИКИ НЕВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Чому ви не використовуєте інструменти штучного інтелекту у навчанні?

Запитання для викладачів: Чому ви не використовуєте інструменти штучного інтелекту у роботі? (множинні відповіді, %)

Порівняння відповідей студентів бакалавріату 2025/2026 н.р. з відповідями студентів магістратури 2025/2026 н.р. (опитані в грудні 2025 р.) та відповідями викладачів (опитані у травні-червні 2026 р.)

Масиви: студенти бакалавріату, які не використовують ШІ в навчанні, — 89, а також студенти магістратури 2025-2026 навчального року, які не використовують ШІ в навчанні, — 59 та викладачі, які не використовують ШІ в роботі, — 75

ФОРМАТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Які саме дії ви зазвичай виконуєте за допомогою інструментів ШІ під час навчання? (множинні відповіді, %)

* Зміст, аргументація, логіка роботи.

** Інші відповіді: “Психологічна підтримка” / “Психологічна допомога” / “Це мій психолог”; “Кидаю фотографії з книжок/конспектів і прошу його написати це текстом. Це швидше, ніж переписувати руками в word-документ”; “Найчастіше використовую для засвоєння або запам'ятовування складних або незрозумілих тем із дисциплін”; “Перевірка повноти охоплення теми реферату, курсової тощо”; “По роботі, у мене вся робота зав’язана на використанні ШІ” / “Власні проєкти” тощо.

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

ВИКОРИСТАННЯ ШІ СТУДЕНТАМИ БАКАЛАВРІАТУ, МАГІСТРАТУРИ ТА ВИКЛАДАЧАМИ

Які саме дії ви зазвичай виконуєте за допомогою інструментів ШІ під час навчання? (множинні відповіді, %)
Для викладачів: Які саме дії ви зазвичай виконуєте за допомогою інструментів ШІ під час роботи? (множинні відповіді, %)

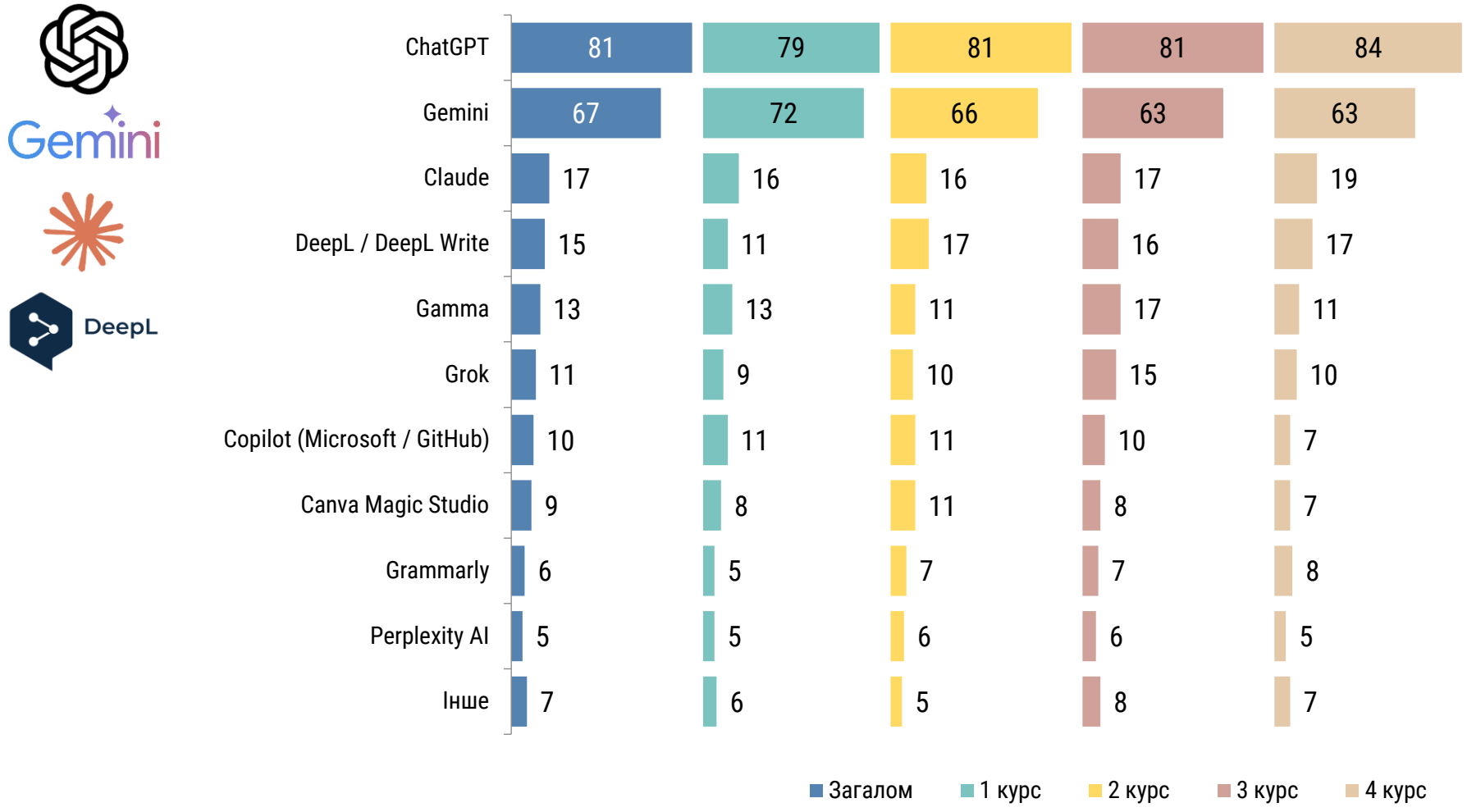
Порівняння відповідей студентів бакалавріату 2025/2026 н.р. з відповідями студентів магістратури 2025/2026 н.р. (опитані в грудні 2025 р.) та відповідями викладачів (опитані у травні-червні 2026 р.)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, а також студенти магістратури 2025-2026 навчального року — 596 та викладачі — 836

ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Які саме ШІ-інструменти ви використовуєте? (множинні відповіді, %)

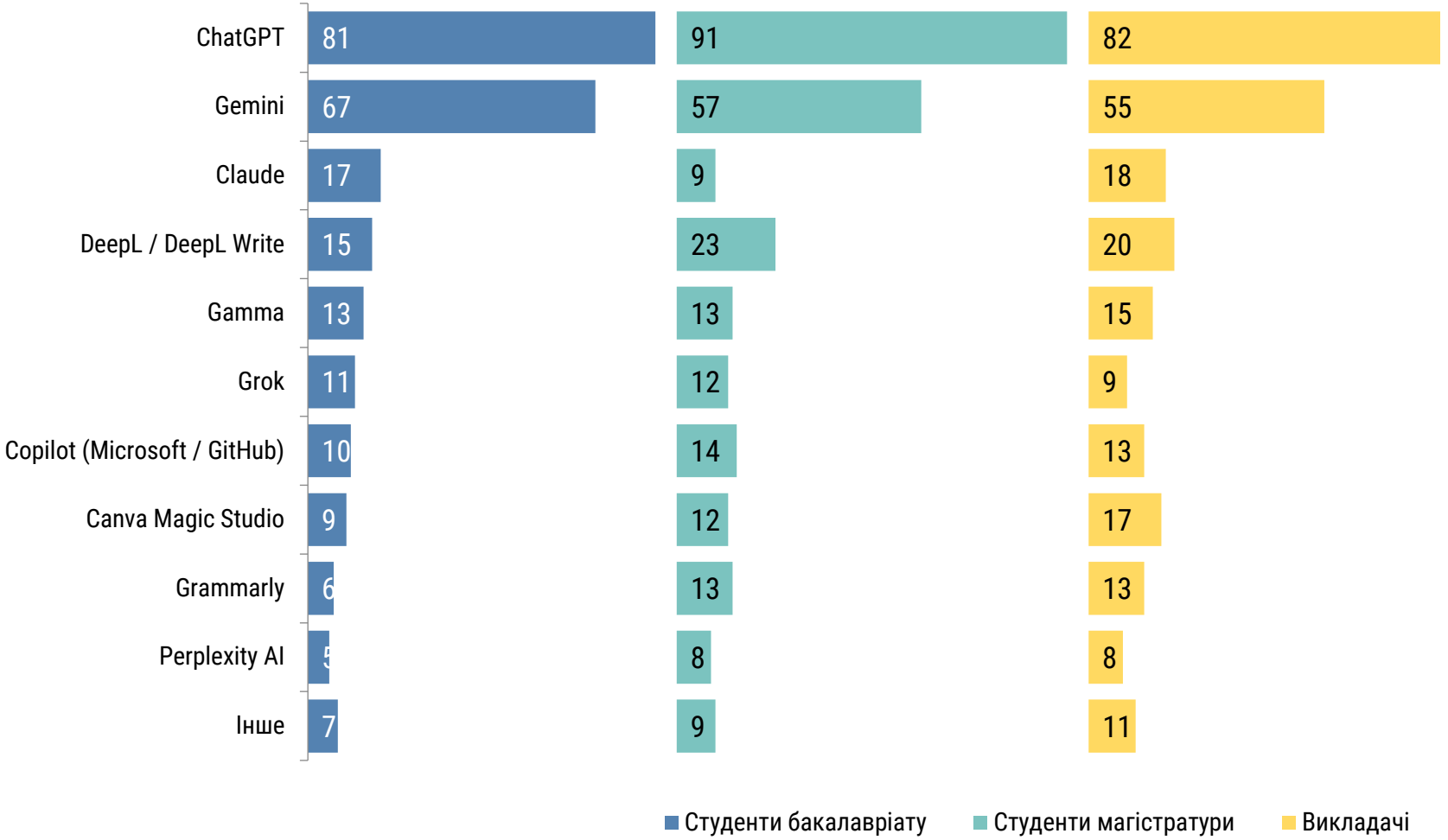
Інші інструменти ШІ: NotebookLM, DeepSeek, Midjourney, Leonardo AI, DALL·E, Writefull, Astra AI, “багато-багато інших”, “в залежності від задачі” тощо.

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294

ВИКОРИСТАННЯ ШІ СТУДЕНТАМИ БАКАЛАВРІАТУ, МАГІСТРАТУРИ ТА ВИКЛАДАЧАМИ

Які саме ШІ-інструменти ви використовуєте? (множинні відповіді, %)

Порівняння відповідей студентів бакалавріату 2025/2026 н.р. з відповідями студентів магістратури 2025/2026 н.р. (опитані в грудні 2025 р.) та відповідями викладачів (опитані у травні-червні 2026 р.)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, а також студенти магістратури 2025-2026 навчального року — 596 та викладачі — 836

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

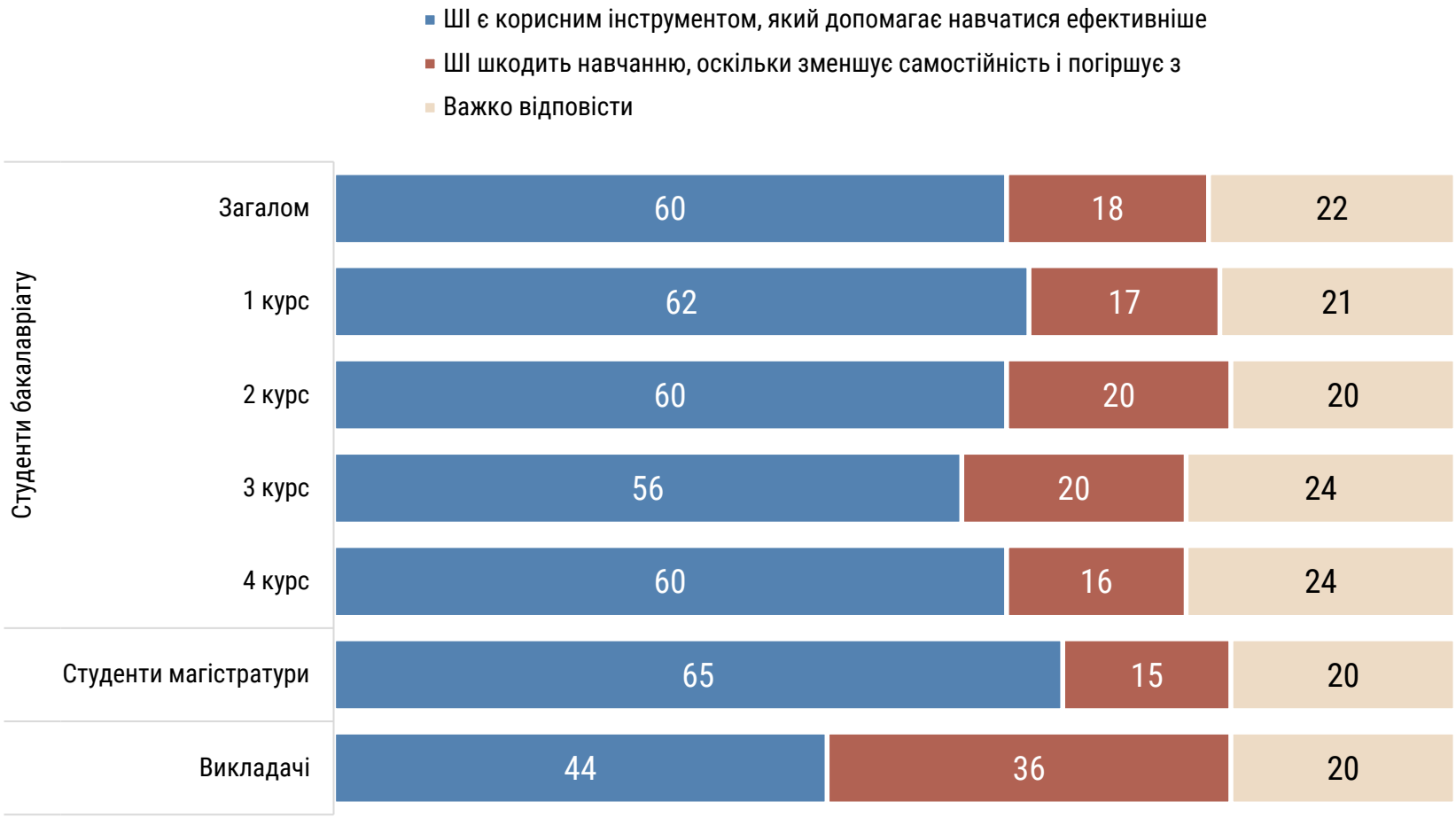
Як ви вважаєте, якою мірою здобувачі освіти можуть використовувати штучний інтелект у навчанні? (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти магістратури 2025-2026 навчального року — 596 та викладачі — 836

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

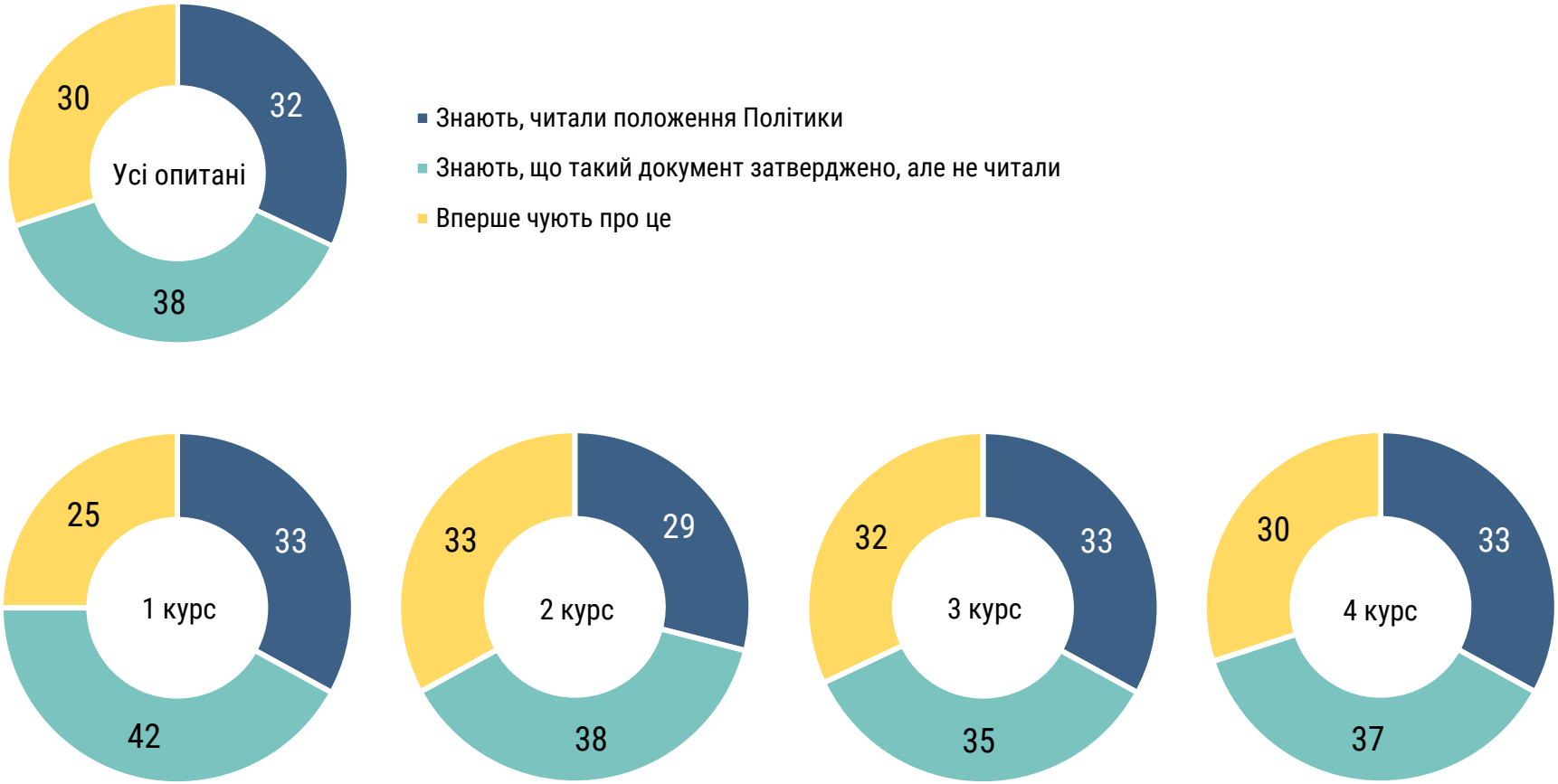
Яке з наведених тверджень найбільше відповідає вашій думці про вплив штучного інтелекту на навчання студентів? (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти магістратури 2025-2026 навчального року — 596 та викладачі — 836

ІНФОРМОВАНІСТЬ ПРО ПОЛІТИКУ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШІ В УНІВЕРСИТЕТІ

Знаєте ви чи ні про затверджену в Каразінському університеті Політику щодо використання штучного інтелекту? (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294

ПОТРЕБА В НОВИХ ЦИФРОВИХ НАВИЧКАХ

Яких цифрових навичок вам бракує або які з них ви хотіли б покращити для навчання та майбутньої професійної діяльності? (%)

* Резюме, портфоліо, профіль у професійних або академічних мережах

Інші відповіді: “написання грантів”; “хочу обмежити вплив технологій на моє життя”; важко відповісти

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

НАЗВИ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ, ПРОГРАМ, СЕРВІСІВ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ

Аналіз відповідей на відкрите запитання

Які конкретні цифрові інструменти, програми, сервіси або мови програмування ви хотіли б опанувати або поглибити знання? Вкажіть одну або кілька назв.

На відкрите запитання отримано 151 змістовна відповідь, що складає 8% від кількості всіх респондентів або 12% від тих, хто в попередньому питанні сказав про бажання набути нові або покращити свої цифрові навички. Загалом всі відповіді можна розділити на такі умовні групи:

1. Мови програмування та програмна розробка (70 згадувань)

Найчастіше називали Python (25 згадувань), а також Java, C++, JavaScript (по 9-10 згадувань). Рідше називали: C#, SQL, C, R, HTML, CSS, Ruby, TypeScript, Kotlin, Rust, Go (Golang). Також згадувались: React, Node.js, Django, FastAPI, Redis, MongoDB, PostgreSQL, REST API, Git, GitHub / GitLab, DevOps, VS Code, PyCharm. Отже для студентів програмування залишається найважливішою цифровою компетентністю, а Python є безумовним лідером.

2. Генеративний штучний інтелект та AI-сервіси (30 згадувань)

Найчастіше називали ChatGPT, Claude, Gemini, Gamma, AI Studio, GenAI, LLM, або писали “використання ШІ”, “AI для маркетингу”, “AI для енергетики”, “AI для перекладу”, “AI для створення контенту”, або просто “ШІ”, “AI”, “нейромережі”, “використання ШІ” тощо. Отже студенти хочуть не просто користуватися ChatGPT, а навчитися інтегрувати ШІ у професійну діяльність.

3. Графічний дизайн, мультимедіа та створення контенту (30 згадувань)

Найчастіше називали: Canva, Photoshop, Figma. Крім цього згадували After Effects, Blender, Illustrator, DaVinci Resolve, Premiere Pro, Lightroom, Audacity, а також давали такі відповіді: “відеоредактори”, “фоторедактори”, “3D-моделювання”, “створення контенту” тощо.

4. Офісні програми та цифрові інструменти загального призначення (25 згадувань)

Найчастіше називали: Excel, Word, PowerPoint, Microsoft Office (загалом). Крім цього: Google Workspace, Google Sheets, Zoom. Особливо часто студенти наголошують саме на Excel як навичці, яка потрібна для працевлаштування.

5. Аналіз даних, статистика та візуалізація (15 згадувань).

Найчастіше: Python для аналізу даних, SQL, Power BI, Tableau, JASP, R / RStudio, Wolfram Mathematica, Maple, MATLAB, MEGA12. Також були такі відповіді: “аналіз даних”, “візуалізація даних”, “робота з базами даних” тощо.

Аналіз відповідей на відкрите запитання (продовження)

Які конкретні цифрові інструменти, програми, сервіси або мови програмування ви хотіли б опанувати або поглибити знання? Вкажіть одну або кілька назв.

6. Інструменти для перекладу та мовної діяльності (15 згадувань).

Називали: SDL Trados Studio, Smartcat, CAT-tools, DeepL, Grammarly. Також багато відповідей без назв: “програми для синхронного перекладу”, “програми перекладача”, “Translation Memory”, “інструменти локалізації”.

7. Інженерне та професійне програмне забезпечення (15 згадувань).

Називали: AutoCAD, Revit, SolidWorks, KiCAD, FreeCAD, CLO 3D, Unity, Unreal Engine, ANSYS, COMSOL, Dynamo, Navisworks, Bluebeam Revu.

8. Інформаційна безпека та адміністрування (10 згадувань)

Найчастіше: “кібербезпека”, Wireshark, Cisco Packet Tracer, Bash, PowerShell, SIEM, DevOps.

9. Бізнес-, маркетингові та корпоративні системи (10 згадувань).

Називали: Google Analytics, Meta Ads, CRM, ERP, 1C, iiko, Julivi.

10. Інші спеціалізовані інструменти

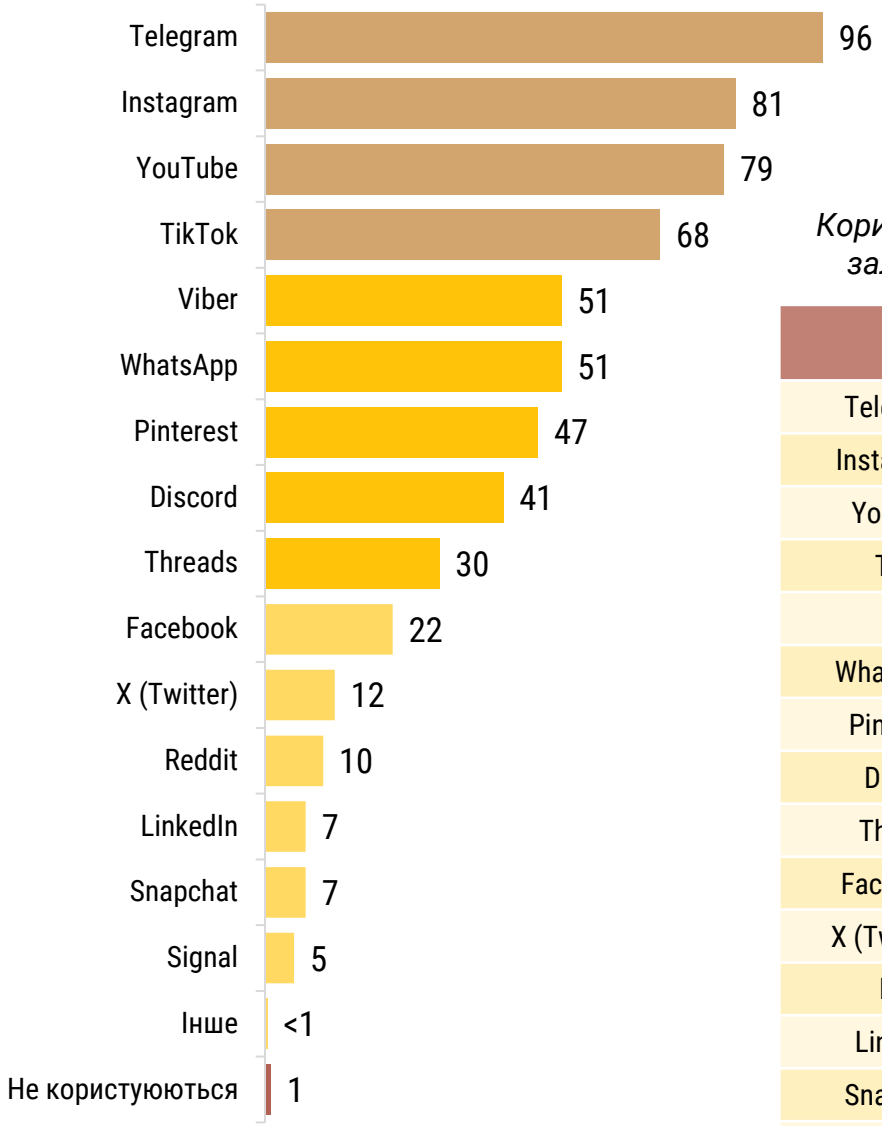
Поодинокі згадки: LaTeX, Manim, Miro, MapInfo, Helsi, Medikit, Clockify.

Висновок

Відповіді студентів демонструють чітку орієнтацію на розвиток цифрових компетентностей, які мають безпосередню практичну цінність для майбутньої професійної діяльності. Найбільший інтерес викликають мови програмування, насамперед Python, Java, C++ та JavaScript, а також інструменти штучного інтелекту, які дедалі більше сприймаються як невід'ємна складова сучасної професійної діяльності. Значний попит також мають цифрові інструменти для створення контенту, аналізу даних, роботи з офісними документами та спеціалізоване програмне забезпечення відповідно до обраної спеціальності. Загалом відповіді свідчать про прагнення студентів опановувати не окремі програми, а комплекс сучасних цифрових технологій, що підвищують їхню конкурентоспроможність на ринку праці та готовність до роботи в умовах цифрової трансформації різних сфер діяльності.

КОРИСТУВАННЯ СОЦІАЛЬНИМИ МЕРЕЖАМИ / МЕСЕНДЖЕРАМИ

Якими соціальними мережами та месенджерами ви користуєтесь? (множинні відповіді, %)

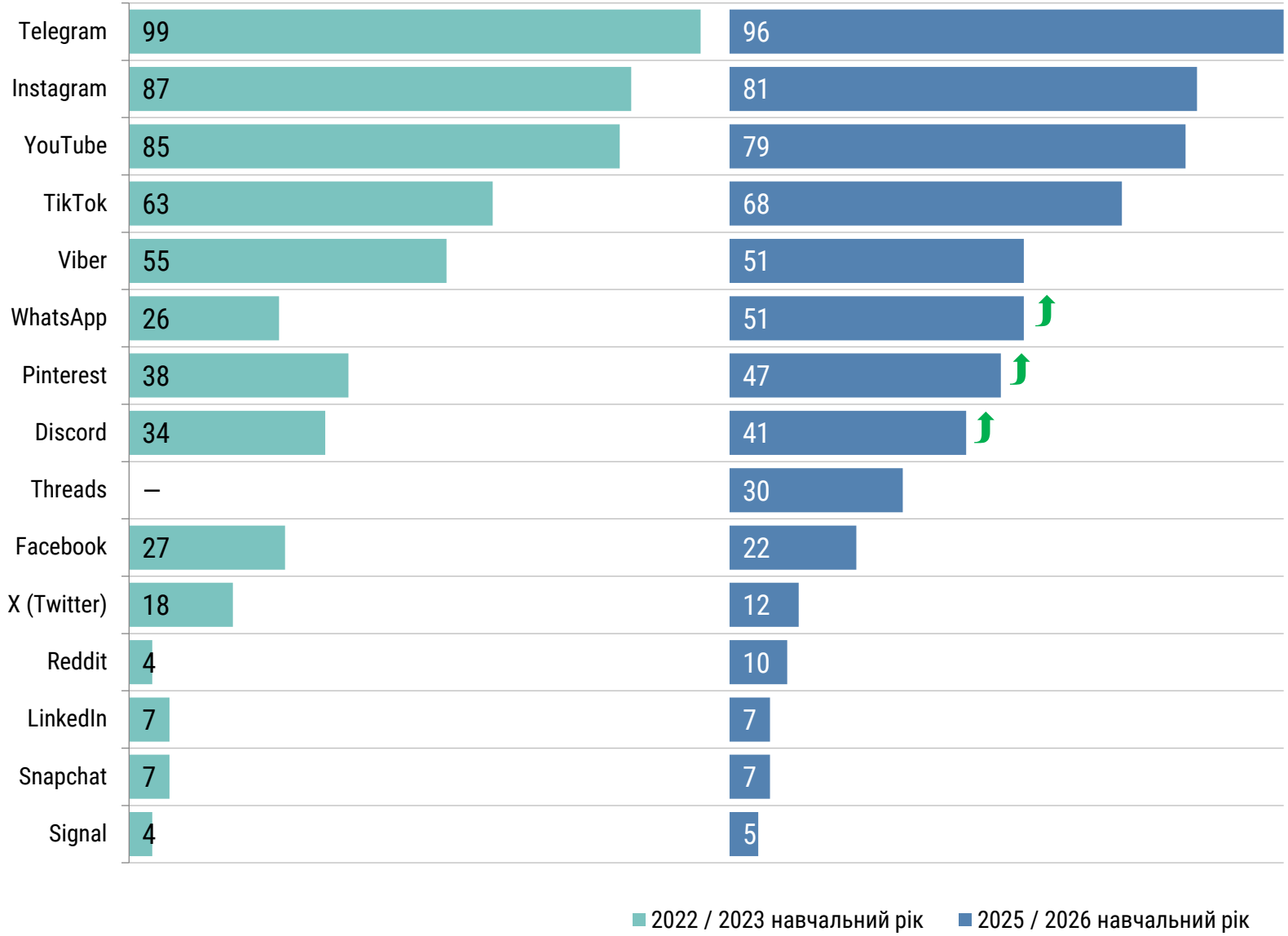
Користування соціальними мережами та месенджерами в залежності від курсу навчання (множинні відповіді, %)

	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс
Telegram	98	95	94	95
Instagram	84	81	79	79
YouTube	83	80	76	72
TikTok	76	67	62	60
Viber	51	47	51	55
WhatsApp	50	53	53	49
Pinterest	52	50	42	38
Discord	44	45	38	33
Threads	33	30	27	28
Facebook	20	19	26	28
X (Twitter)	13	11	12	10
Reddit	12	12	7	8
LinkedIn	7	6	7	7
Snapchat	9	7	6	4
Signal	6	4	5	5

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294

ДИНАМІКА КОРИСТУВАННЯ СОЦІАЛЬНИМИ МЕРЕЖАМИ / МЕСЕНДЖЕРАМИ 2022–2026

Якими соціальними мережами та месенджерами ви користуєтесь? (множинні відповіді, %)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804,; студенти бакалавріату 2022–2023 навчального року — 1964

4

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ КАРАЗІНСЬКОГО

Працевлаштування вже стало невід'ємною частиною студентського життя. Майже половина опитаних поєднує навчання з роботою, причому зі збільшенням курсу навчання частка працюючих студентів закономірно зростає. Водночас студенти контрактної форми навчання працюють частіше, ніж ті, хто навчається за державним замовленням, що значною мірою пояснюється необхідністю самостійно забезпечувати оплату навчання та власні витрати.

Основною причиною працевлаштування для більшості студентів є фінансова необхідність. Найчастіше вони зазначають потребу забезпечувати власне життя, допомагати родині або досягти фінансової незалежності.

Водночас вагомими мотивами є прагнення до самостійності, бажання отримати практичний професійний досвід ще під час навчання та підвищити власну конкурентоспроможність після завершення університету.

Таким чином, робота для сучасних студентів виконує не лише економічну, а й професійну та соціальну функції, стаючи важливою складовою їхнього особистісного розвитку.

Попри значне поширення поєднання навчання і роботи, більшість працюючих студентів зазначають, що саме навчання залишається для них пріоритетом. Разом із тим частка тих, хто змушений ставити роботу на перше місце, поступово збільшується на старших курсах, що пов'язано із зростанням фінансової відповідальності та наближенням до початку професійної кар'єри.

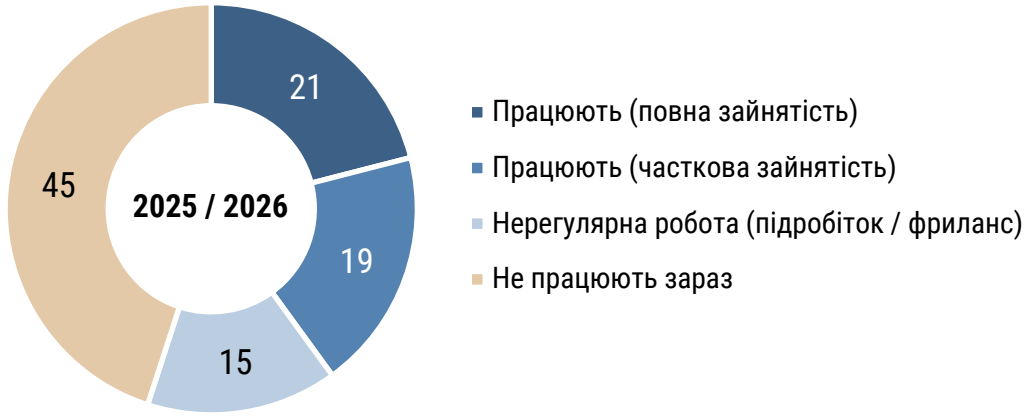
Така тенденція свідчить про необхідність більш гнучкої організації освітнього процесу, яка дозволить студентам успішно поєднувати академічну підготовку з професійною діяльністю без втрати якості навчання.

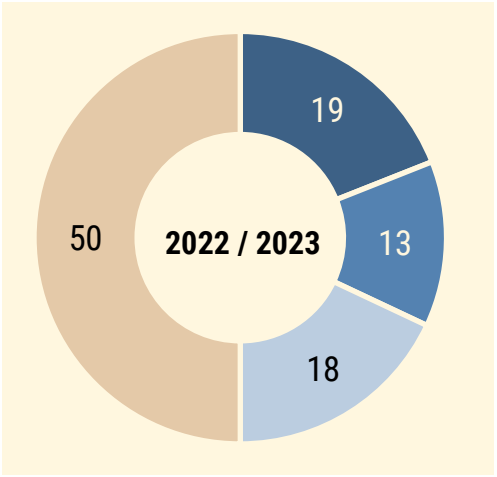
Водночас результати опитування демонструють достатньо високий рівень професійної мотивації студентів. Більшість із них планують у майбутньому працювати за спеціальністю або в суміжних професійних сферах, що свідчить про усвідомлений вибір освітньої траєкторії та довіру до отримуваної освіти.

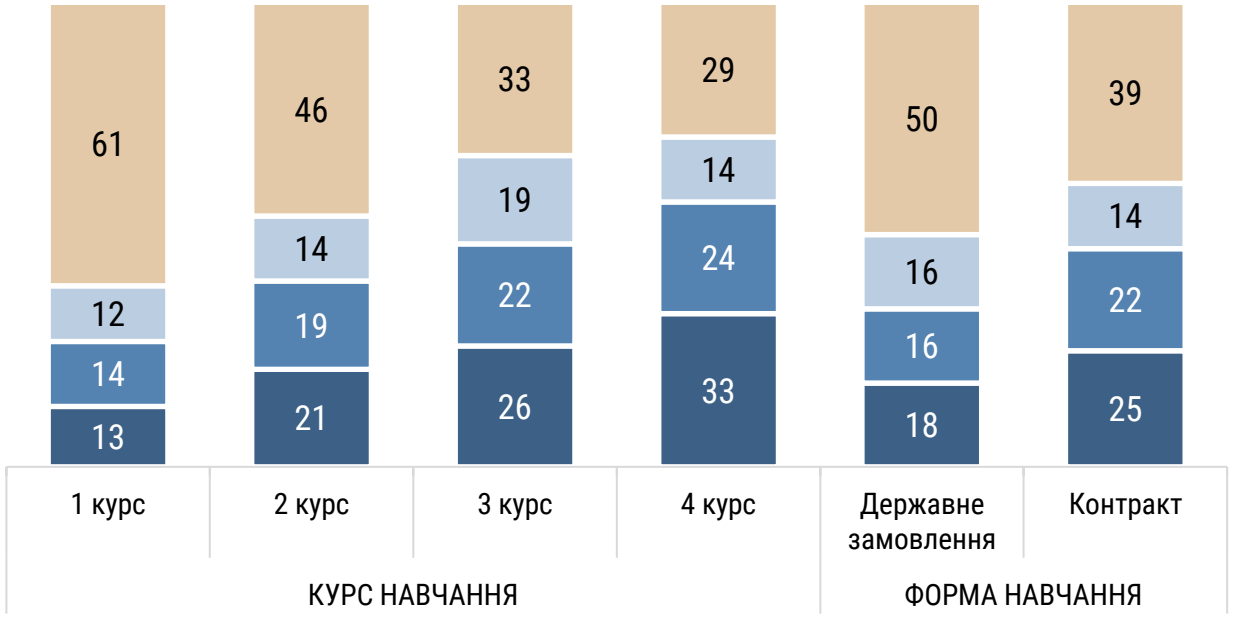
Загалом результати дослідження свідчать, що сучасний студент Каразінського університету дедалі частіше поєднує здобуття освіти з професійною діяльністю, прагнучи одночасно забезпечити власну фінансову стабільність і сформувати необхідний практичний досвід. За таких умов одним із ключових напрямів розвитку університету є подальше зміцнення зв'язку між освітою та ринком праці. Розширення партнерства з роботодавцями, інтеграція практикоорієнтованих форм навчання, розвиток програм стажувань та створення умов для гнучкого поєднання навчання й роботи сприятимуть не лише підвищенню якості професійної підготовки, а й успішнішій адаптації випускників до сучасних умов зайнятості та викликів ринку праці.

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ ПАРАЛЕЛЬНО З НАВЧАННЯМ

Чи працюєте ви зараз паралельно з навчанням в університеті? (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти, що навчаються за державним замовленням —1011, за контрактом — 793; студенти бакалавріату 2022–2023 навчального року — 1964

ХАРАКТЕР ЗАЙНЯТОСТІ СТУДЕНТІВ

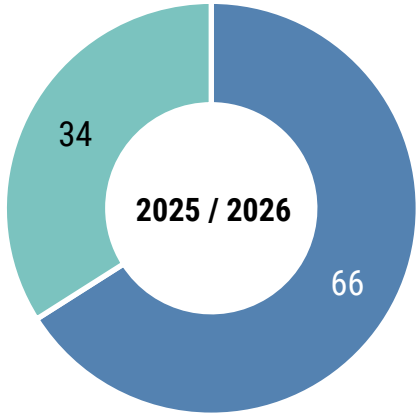
Яка це робота? (%)

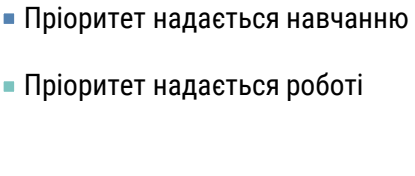

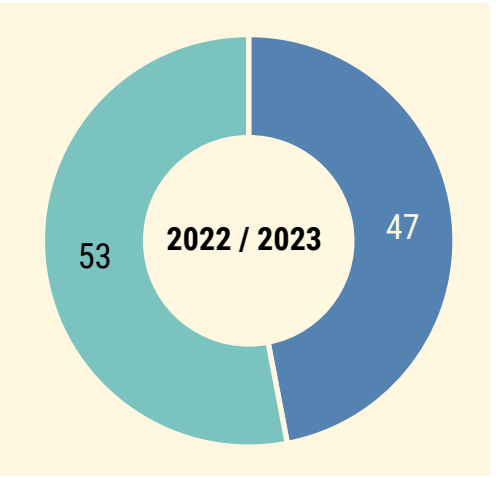
Масиви: студенти I-IV курсів Каразінського, які працюють паралельно з навчанням — 987, зокрема студенти 1 курсу — 251, студенти 2 курсу — 253, студенти 3 курсу — 274, студенти 4 курсу — 209, а також студенти, що навчаються за державним замовленням — 506, за контрактом — 481; студенти I-IV курсів Каразінського, які працювали паралельно з навчанням у 2022–2023 навчальному році — 1264

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ — НАВЧАННЯ ЧИ РОБОТА

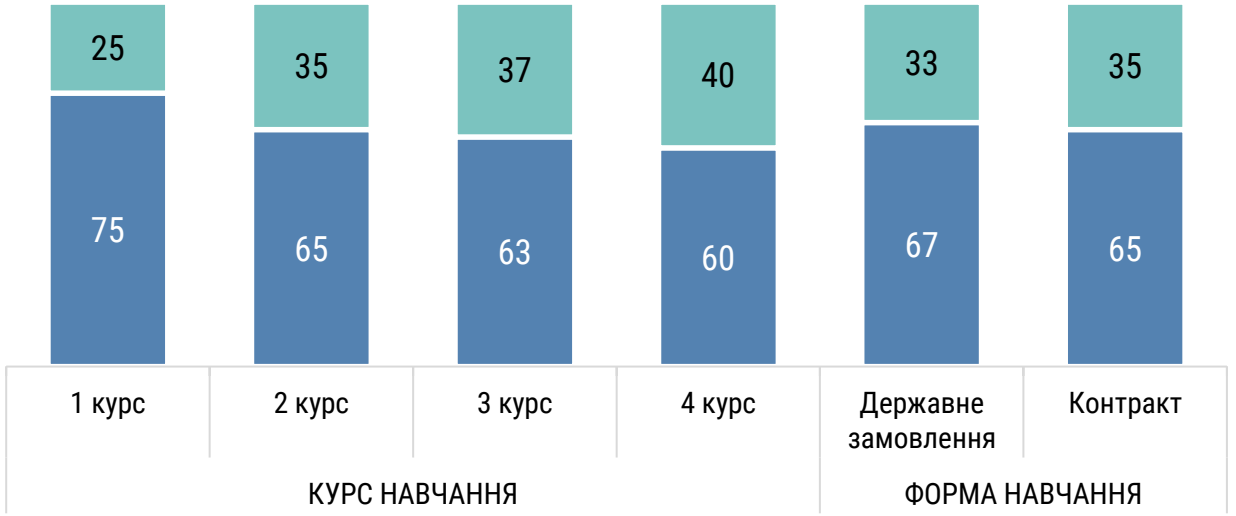
Яке з запропонованих нижче тверджень найкраще описує вашу нинішню ситуацію щодо навчання в університеті та роботи: 1) «Перш за все, я навчаюсь, але разом з тим паралельно працюю» або 2) «Перш за все, я працюю, але разом з тим паралельно навчаюсь» (%)

Пріоритети в залежності від курсу та форми навчання (%)

Масиви: студенти I-IV курсів Каразінського, які працюють паралельно з навчанням — 987, зокрема студенти 1 курсу — 251, студенти 2 курсу — 253, студенти 3 курсу — 274, студенти 4 курсу — 209, а також студенти, що навчаються за державним замовленням — 506, за контрактом — 481; студенти I-IV курсів Каразінського, які працювали паралельно з навчанням у 2022–2023 навчальному році — 1264

МОТИВИ ПРАЦЮВАТИ ПАРАЛЕЛЬНО З НАВЧАННЯМ

Що мотивує Вас працювати паралельно з навчанням в університеті? (множинні відповіді, %)

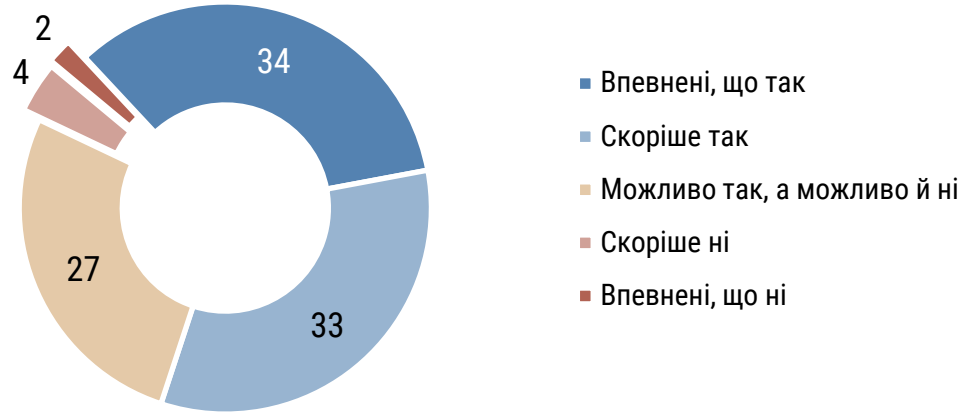

	УСІ ОПИТАНІ	КУРС НАВЧАННЯ				ФОРМА НАВЧАННЯ	
		1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	Державне замовлення	Контракт
Потрібні гроші на життя	82	80	81	87	81	84	80
Хочеться відчувати себе самостійною людиною	49	56	56	43	40	51	46
Потрібно забезпечувати свою родину / допомагати рідним	38	31	38	42	41	40	36
У цьому віці люди повинні працювати	34	36	35	31	35	36	32
Подобається це робити	28	32	29	26	23	31	24
Опанування практичних навичок в професії	23	20	30	21	21	25	22
Інше	1	2	1	1	1	1	2
Важко відповісти	3	4	5	1	3	3	3

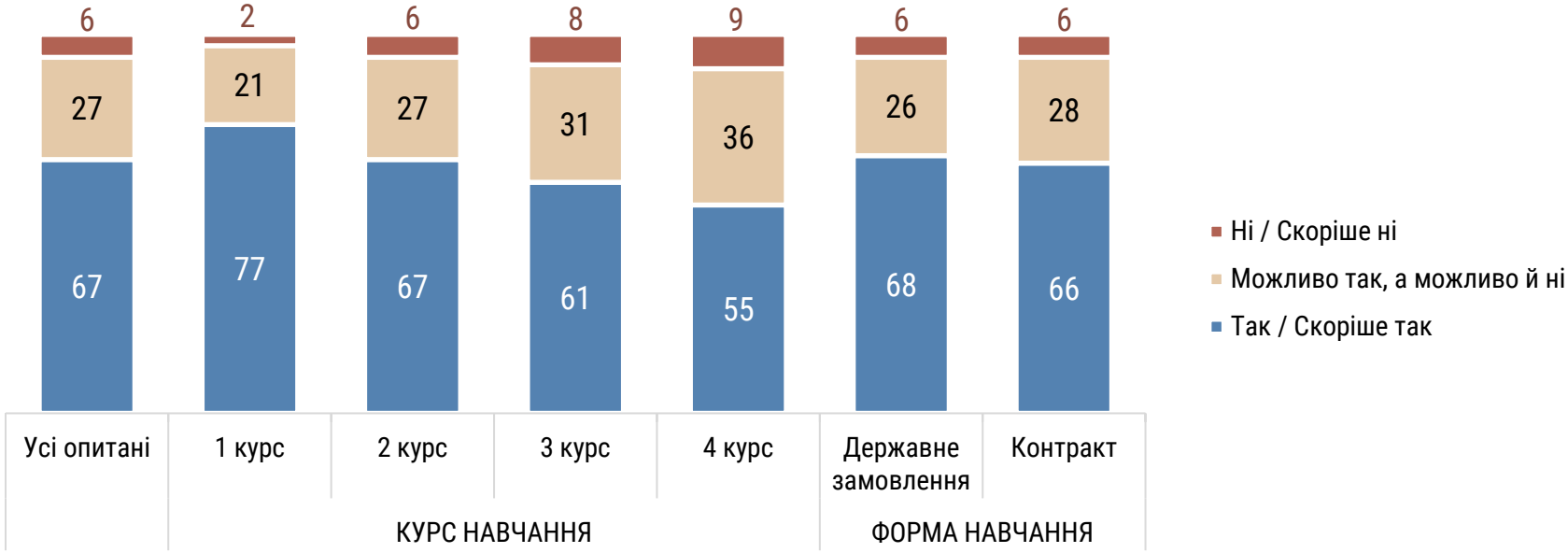
Масиви: студенти I-IV курсів Каразінського, які працюють паралельно з навчанням — 987, зокрема студенти 1 курсу — 251, студенти 2 курсу — 253, студенти 3 курсу — 274, студенти 4 курсу — 209, а також студенти, що навчаються за державним замовленням — 506, за контрактом — 481

ПЛАНИ ПРАЦЮВАТИ ЗА СВОЄЮ АБО СУМІЖНОЮ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

Чи збираєтесь ви в майбутньому працювати за своєю (за якою ви наразі навчаєтесь) або суміжною / близькою спеціальністю? (%)

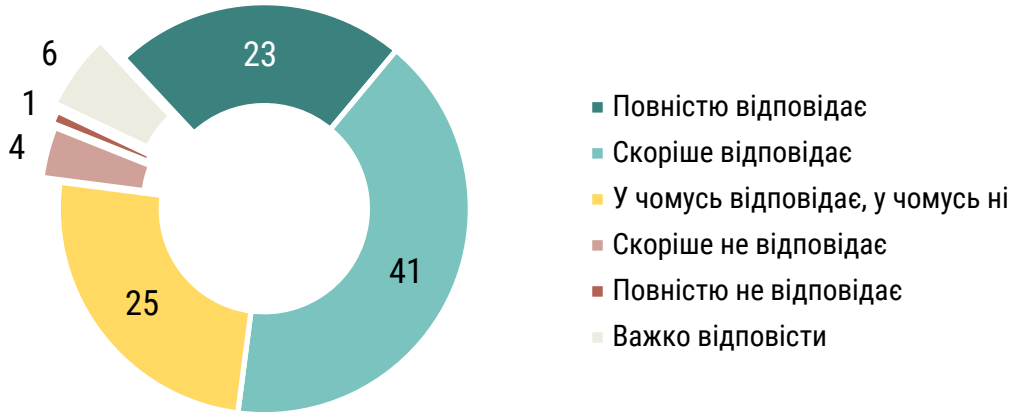
Плани щодо працевлаштування за спеціальністю в залежності від курсу та форми навчання (%)

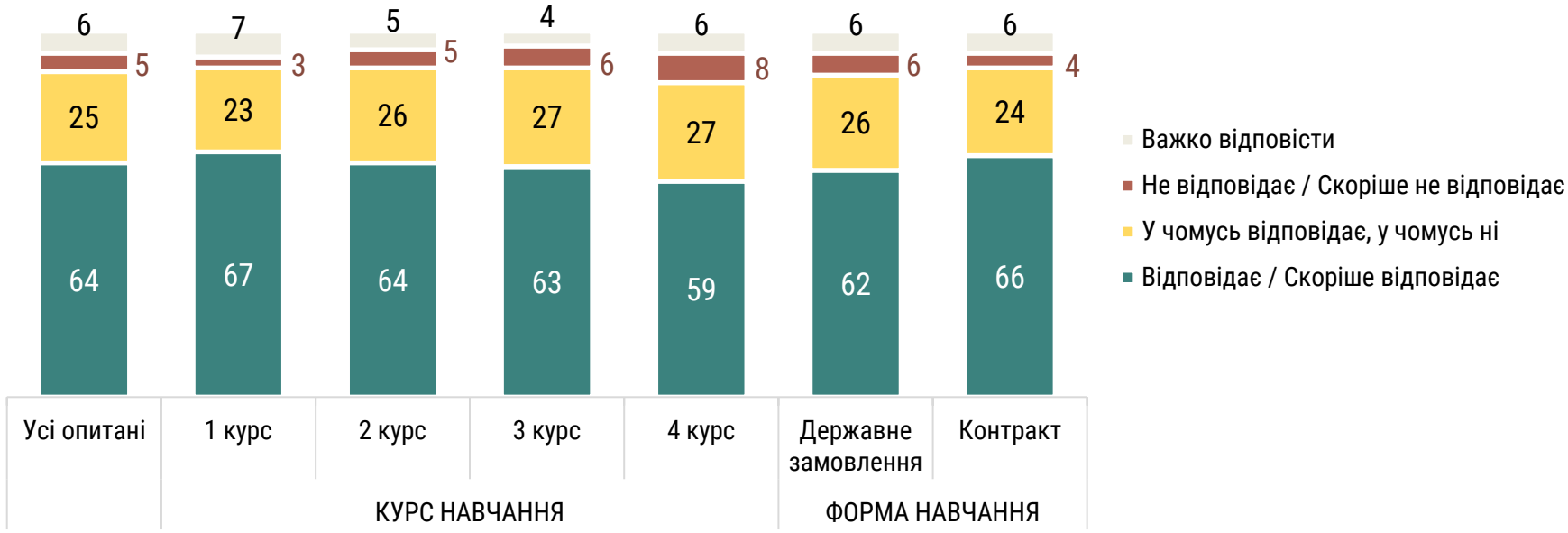
Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти, що навчаються за державним замовленням —1011, за контрактом — 793; студенти бакалавріату 2022–2023 навчального року — 1964

ВІДПОВІДНІСТЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ СУЧАСНИМ ВИМОГАМ РИНКУ ПРАЦІ

На вашу думку, відповідає чи не відповідає якість освіти, яку отримують студенти вашого факультету / інституту, сучасним вимогам ринку праці? (%)

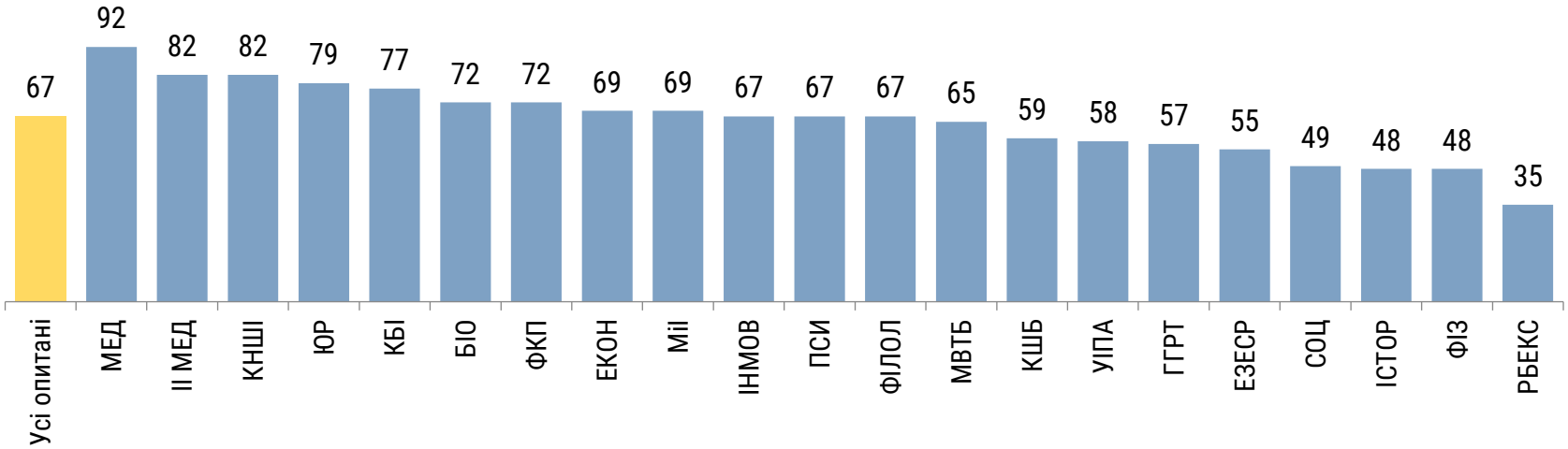
Оцінки відповідності якості освіти сучасним вимогам ринку праці в залежності від курсу та форми навчання (%)

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти, що навчаються за державним замовленням —1011, за контрактом — 793; студенти бакалавріату 2022–2023 навчального року — 1964

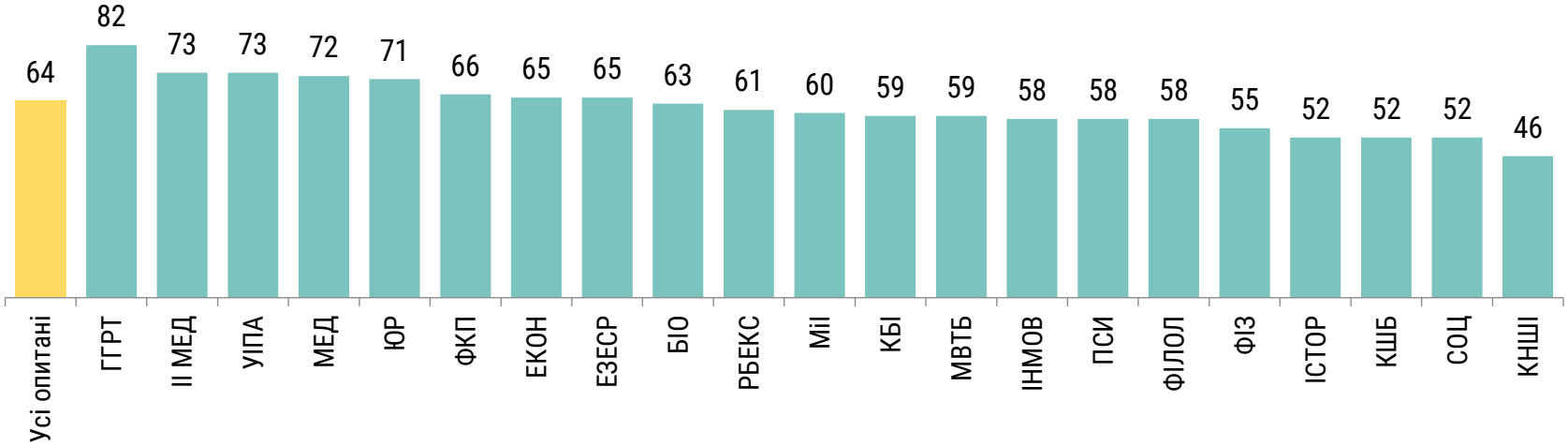
ПЛАНИ ПРАЦЮВАТИ ЗА СВОЄЮ АБО СУМІЖНОЮ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

Ствердні відповіді на запитання "Чи збираєтесь ви в майбутньому працювати за своєю (за якою ви наразі навчаєтесь) або суміжною / близькою спеціальністю?" (%)

ВІДПОВІДНІСТЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ СУЧАСНИМ ВИМОГАМ РИНКУ ПРАЦІ

Ствердні відповіді на запитання " На вашу думку, відповідає чи не відповідає якість освіти, яку отримують студенти вашого факультету / інституту, сучасним вимогам ринку праці?" (%)

* Відображено дані факультетів / ННІ, де опитано 20 і більше студентів.

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

5

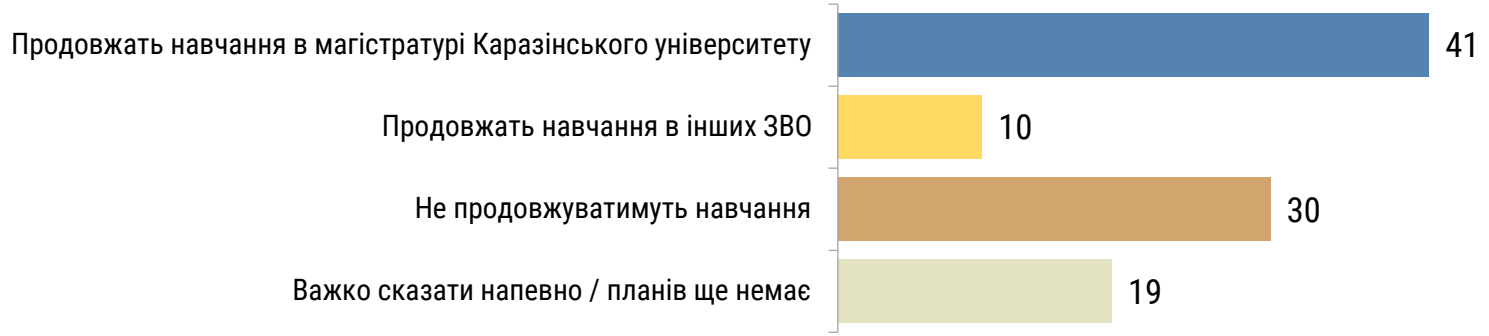
ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ ВИПУСКНИКІВ БАКАЛАВРІАТУ 2026

Для більшості випускників пріоритетним сценарієм залишається продовження навчання, насамперед у магістратурі Каразінського університету. Порівняно з 2024 роком зменшилася частка студентів, які планують вступати до інших закладів вищої освіти, особливо за кордон, що свідчить про посилення привабливості власного університету та зміни у зовнішніх умовах. Водночас помітно зросла частка студентів, які ще не визначилися з подальшими планами або розглядають вихід на ринок праці без продовження навчання, що відображає високий рівень невизначеності щодо майбутньої освітньої та професійної траєкторії.

Вибір іншого закладу вищої освіти найчастіше пов'язаний не з негативною оцінкою Каразінського університету, а з прагненням отримати нові можливості — навчатися за кордоном, здобути доступ до інших освітніх програм або покращити перспективи майбутньої кар'єри. Водночас відмова від вступу до магістратури переважно пояснюється бажанням зробити паузу в навчанні, переконанням у достатності диплома бакалавра або необхідністю зосередитися на професійній діяльності. Загалом результати свідчать, що рішення випускників визначаються насамперед індивідуальними життєвими та кар'єрними стратегіями, тоді як незадоволеність навчанням у Каразінському університеті є другорядним мотивом.

ПЛАНИ ВИПУСКНИКІВ БАКАЛАВРІАТУ

Чим ви плануєте займатися після закінчення бакалавріату? (%)

Порівняння планів випускників бакалавріату 2024 та 2026 років

	2024	2026
Продовжать навчання в магістратурі Каразінського	44%	41%
Продовжать навчання в іншому закладі вищої освіти	18%	10%
Не будуть продовжувати навчання	26%	30%
Не визначились	12%	19%

	2024	2026
В магістратурі іншого закладу вищої освіти в Україні	6%	4%
В іншій країні	12%	6%
Будуть працювати за своєю спеціальністю	7%	7%
Будуть працювати за будь-якою спеціальністю	18%	22%
Не продовжуватиму навчання і не буду працевлаштовуватись / займатимусь домашнім господарством, родиною, дітьми	1%	1%

Масиви: випускники бакалавріату 2024 року — 197, студенти IV курсу (крім медичного факультету) 2026 року — 270

МОТИВЦІЯ ПРОДОВЖУВАТИ НАВЧАННЯ В ІНШОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Чому ви збираєтесь продовжити навчання в іншому закладі вищої освіти? (%)

Масиви: випускники бакалавріату, які планують продовжити навчання в іншому ЗВО, — 27

ЧИННИКИ НЕПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ ВИПУСКНИКАМИ БАКАЛАВРІАТУ

Чому ви не збираєтесь продовжувати навчання? (%)

* **Інше:** *«Планую взяти рік на роздуми, щоб зрозуміти чим займатись далі по життю», «Занадто багато вимог до кваліфікаційних робіт», «Втратила інтерес до своєї спеціальності».*

Масиви: випускники бакалавріату, які не планують продовжувати навчання, — 132

6

СТАЛІСТЬ ВИБОРУ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ПРОФЕСІЇ

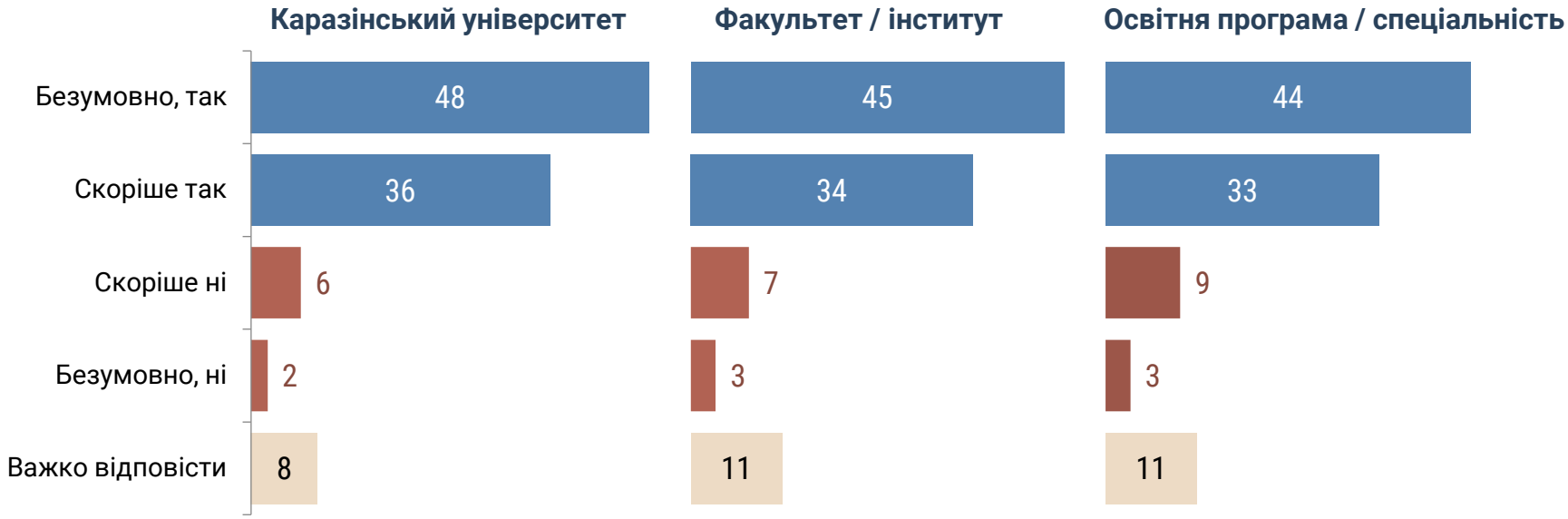
Більшість студентів підтверджують свій вибір університету, факультету та спеціальності навіть після кількох років навчання, що свідчить про достатньо високий рівень академічної лояльності. Найвищий рівень повторного вибору стосується саме Каразінського університету, тоді як оцінки факультету та освітньої програми є дещо стриманішими. Помітною є тенденція до поступового зниження позитивних оцінок від першого до четвертого курсу, що відображає більш критичне сприйняття навчального досвіду в міру його накопичення.

Загалом високий рівень лояльності характерний для більшості факультетів та інститутів, однак між ними існують помітні відмінності. Найбільша варіативність спостерігається щодо оцінки освітніх програм, що свідчить про різний досвід студентів залежно від конкретної спеціальності. Отримані результати дозволяють визначити підрозділи, які можуть стати прикладом успішних освітніх практик, а також ті, де доцільно глибше проаналізувати причини нижчої задоволеності.

Після зниження показників у перші роки повномасштабної війни рівень повторного вибору університету, факультету та освітньої програми суттєво зріс. Найбільш помітно зросла готовність студентів знову обрати саме Каразінський університет, що свідчить про зміцнення інституційної довіри та позитивне сприйняття його розвитку в умовах війни. Загалом результати демонструють відновлення й навіть посилення академічної лояльності студентів порівняно з попередніми роками.

СТАЛІСТЬ ВИБОРУ УНІВЕРСИТЕТУ, ФАКУЛЬТЕТУ / ННІ, ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Якби вам знову довелося вирішувати питання про вибір закладу вищої освіти, факультету та спеціальності, ви б обрали сьогодні Каразінський університет, ваш факультет / інститут і свою освітню програму / спеціальність? (%)

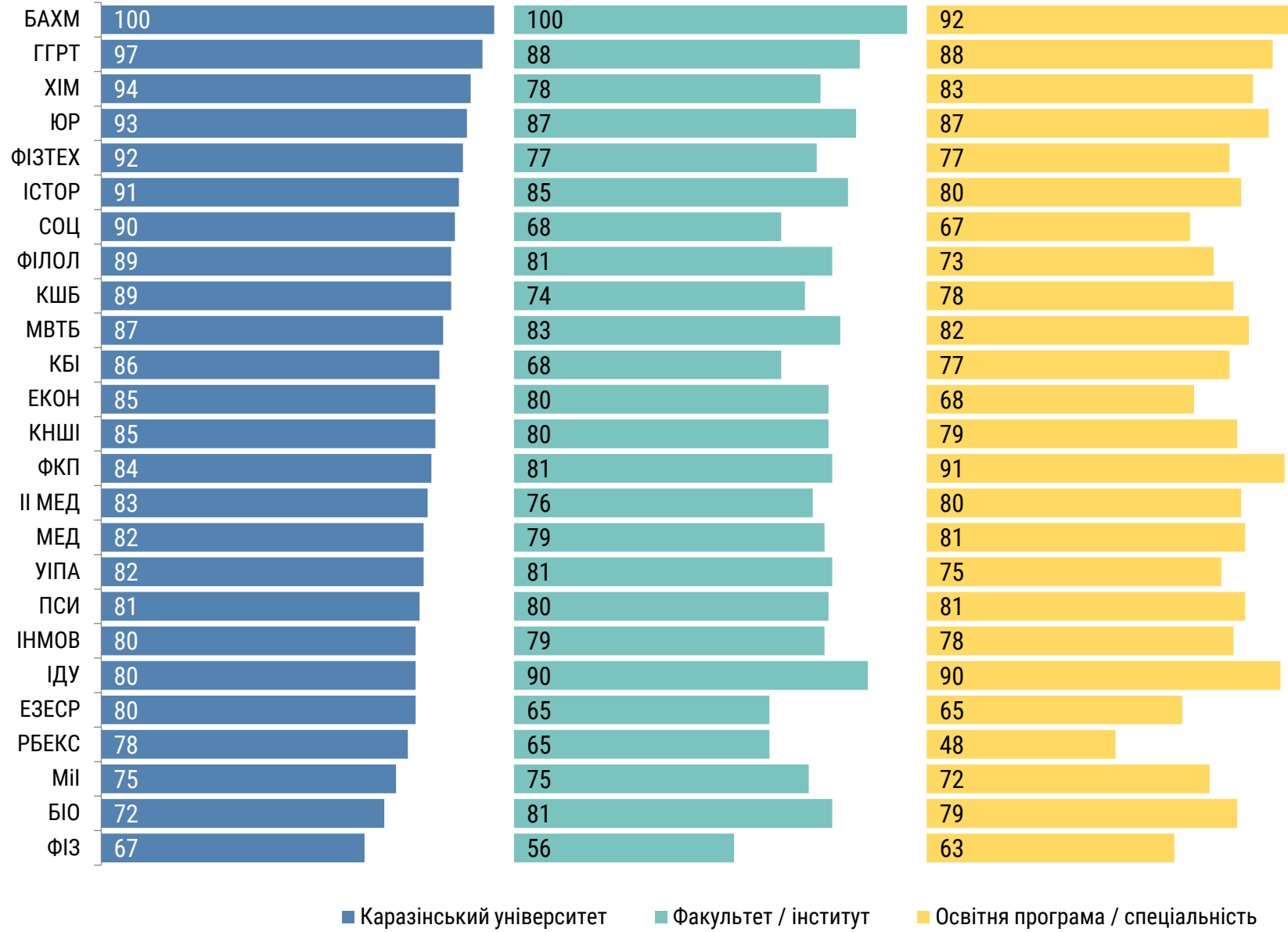
Ствердні відповіді «безумовно, так» і «скоріше так» разом (%)

	Усі опитані	КУРС НАВЧАННЯ				ФОРМА НАВЧАННЯ	
		1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	Державне замовлення	Контракт
Каразінський університет	84	89	88	80	74	85	83
Факультет / інститут	79	82	78	77	77	78	81
Освітня програма / спеціальність	77	81	79	74	71	77	78

Масиви: усі опитані студенти бакалавріату — 1804, зокрема студенти 1 курсу — 636, студенти 2 курсу — 467, студенти 3 курсу — 407, студенти 4 курсу — 294, а також студенти, що навчаються за державним замовленням —1011, за контрактом — 793

СТАЛІСТЬ ВИБОРУ УНІВЕРСИТЕТУ, ФАКУЛЬТЕТУ / ННІ, ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Ствердні відповіді «безумовно, так» і «скоріше так» разом (%)

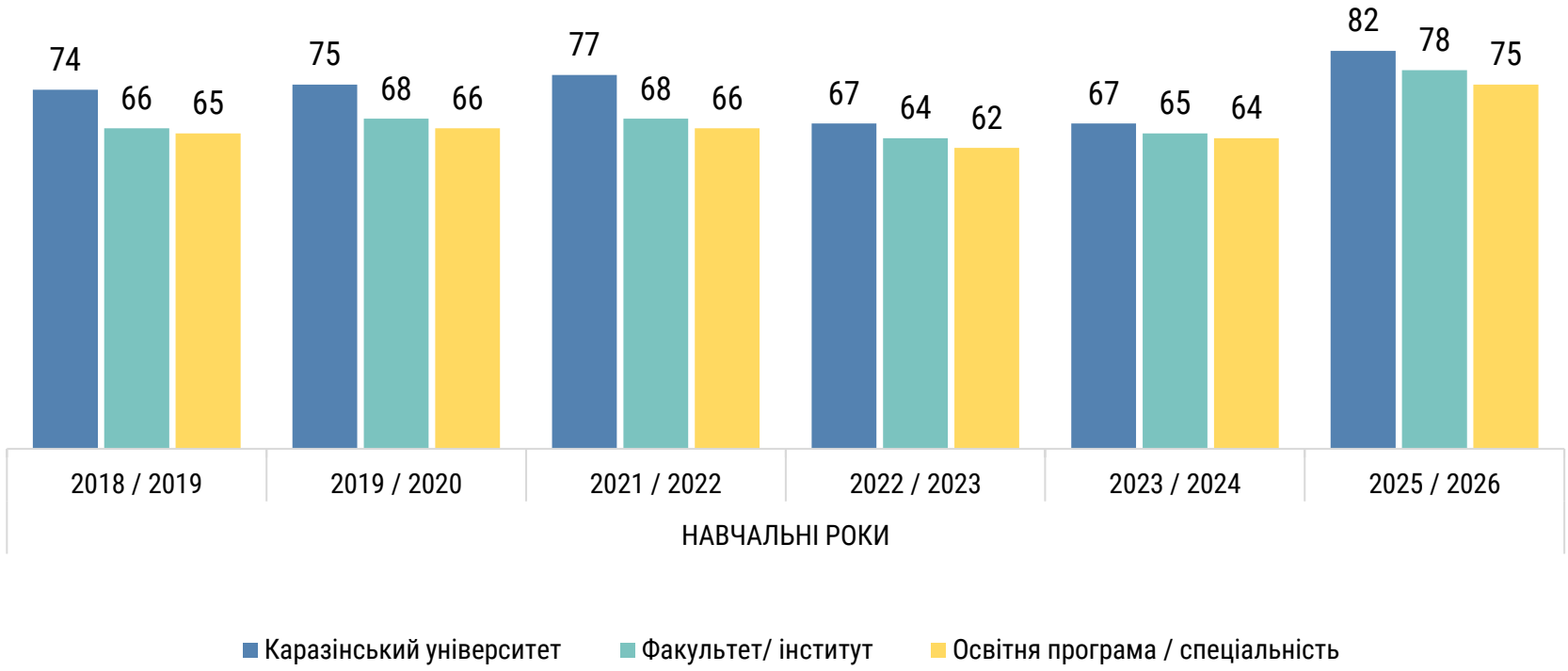

Масив: усі опитані студенти бакалавріату — 1804

ДИНАМІКА СТАЛОСТІ ВИБОРУ СТУДЕНТІВ II–IV КУРСІВ (2018–2026)

Якби вам знову довелося вирішувати питання про вибір закладу вищої освіти, факультету та спеціальності, ви б обрали сьогодні Каразінський університет, ваш факультет / інститут і свою освітню програму / спеціальність?

Ствердні відповіді «безумовно, так» і «скоріше так» разом (%)

Масиви: усі опитані студенти Каразінського університету II–VI курсів 2018-2019 навчального року — 1323, 2019-2020 навчального року — 1508, 2020-2021 навчального року — 2316, 2022-2023 навчального року — 1791, 2023-2024 навчального року — 744, 2025-2026 навчального року — 1168

ВИКОНАВЦІ

Кізілов Олександр Іванович
к.с.н., директор Навчального центру соціально-гуманітарних досліджень ННІ соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна
email: A.Kizilov@karazin.ua

Кузіна Ірина Іванівна
к.с.н., завідувачка кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій
email: irina.kuzina@karazin.ua

Даниленко Ігор Віталійович
заступник директора Навчального центру соціально-гуманітарних досліджень ННІ соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна,
старший викладач кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій
email: igor.danylenko@karazin.ua

Педченко Олександра Юріївна
провідний інженер Навчального центру соціально-гуманітарних досліджень ННІ соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна,
старший викладач кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій
email: a.pedchenko@karazin.ua